

**OSNOVNA ŠKOLA “ĐURA JAKŠIĆ”
TRNAVA**

**ŠKOLSKI PROGRAM
za period
2022/2023 - 2025/2026.**

OPŠTI PROGRAMI

Novi Pazar,
jun 2022.

Sadržaj

LIČNA KARTA ŠKOLE	Error! Bookmark not defined.
ŠKOLA I NJENA OKOLINA	Error! Bookmark not defined.
POLAZNE OSNOVE ZA IZRADU ŠKOLSKOG PROGRAMA	7
Polazne osnove rada škole	7
CILJEVI OSNOVNOG OBRAZOVANJA I VASPITANJA	8
NAČELA, SVRHA, CILJEVI I ZADACI PROGRAMA	9
PLAN NASTAVE I UČENJA OSNOVNOG OBRAZOVANJA I VASPITANJA.....	11
PROGRAMI OBAVEZNIH PREDMETA I IZBORNIH PROGRAMA I NAČINI I POSTUPCI ZA NJIHOVO OSTVARIVANJE.....	11
Programi slobodnih nastavnih aktivnosti.....	11
OPŠTI NAČINI I POSTUPCI ZA OSTVARIVANJE PROGRAMA OBAVEZNIH PREDMETA I IZBORNIH PROGRAMA.....	12
<i>Inkluzivno obrazovanje</i>	<i>13</i>
<i>Sredina za učenje</i>	<i>13</i>
<i>Učenje u fokusu</i>	<i>14</i>
<i>Pristup zasnovan na kompetencijama</i>	<i>15</i>
<i>Tematski pristup nastavi i učenju</i>	<i>16</i>
<i>Vršnjačka podrška u učenju</i>	<i>16</i>
<i>IKT kao element pismenosti i pedagogije.....</i>	<i>16</i>
<i>Diferencijacija i individualizacija</i>	<i>17</i>
<i>Način vrednovanja postignuća i rezultata učenika</i>	<i>17</i>
PROGRAM DOPUNSKE I DODATNE NASTAVE	18
PROGRAM KULTURNIH AKTIVNOSTI ŠKOLE	19
PROGRAM ŠKOLSKOG SPORTA I SPORTSKIH AKTIVNOSTI.....	22
PROGRAM ZAŠTITE OD NASILJA, ZLOSTAVLJANJA I ZANEMARIVANJA, PROGRAM PREVENCIJE I SPREČAVANJA DISKRIMINACIJE I PROGRAMI PREVENCIJE DRUGIH OBLIKA RIZIČNOG PONAŠANJA.....	26
ZADACI ŠKOLE	26
ZADACI U OBLASTI PREVENCIJE.....	27
ZADACI U OBLASTI INTERVENCIJE.....	27
PROGRAM VANNASTAVNIH AKTIVNOSTI UČENIKA	29
PROGRAM PROFESIONALNE ORIJENTACIJE	33
PROGRAM ZDRAVSTVENE ZAŠTITE.....	36
PROGRAM SOCIJALNE ZAŠTITE	38
PROGRAM ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE.....	40
PROGRAM SARADNJE SA LOKALNOM ZAJEDNICOM	41
PROGRAM SARADNJE SA PORODICOM.....	42
PROGRAM IZLETA, EKSKURZIJA I NASTAVE U PRIRODI	43
PROGRAM RADA ŠKOLSKE BIBLIOTEKE	44
PROGRAM RADA UČENIČKOG PARALAMENTA	47
PROGRAM RADA VRŠNJAČKOG TIMA	49
PRIPREMNI PREDŠKOLSKI PROGRAM	Error! Bookmark not defined.
PROGRAM PODRŠKE NOVIM UČENICIMA I ZAPOSLENIMA.....	50
PROGRAM BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJA NA RADU	51
INDIVIDUALNI OBRAZOVNI PLANOWI ZA UČENIKE KOJIMA JE POTREBNA DODATNA OBRAZOVNA PODRŠKA.....	56
EVALUACIJA ŠKOLSKOG PROGRAMA.....	58

1. OPŠTI PODACI O ŠKOLI

1.1. Lična karta škole

Naziv škole	„ĐURA JAKŠIĆ“
Adresa	TRNAVA BB
– Telefon/faks	020-385-728
– Zvanični mejl škole	ostrnava@mts.rs
– Sajt	https://djurajaksictrnava.edu.rs
PIB	102241231
Direktora škole	Sanela Međedović
Datum osnivanja škole	17.09.1962.
Datum proslave dana škole	15.05.
Ukupna površina škole u Trnavi	1362m ²
Sportski tereni u Trnavi	1936m ²
Ukupna površina škole u Brđanima	100m ² koja se koristi
Sportski tereni u Brđanima	150m ²
Ukupna površina škole u Rajetiću	86m ² koja se ne koristi
Sportski tereni u Rajetiću	150m ²
Ukupna površina škole u Leči	90m ² koja se ne koristi
Sportski tereni u Leči	150m ²
Ukupna površina škole u Odojeviću	80m ² koja se ne koristi
Sportski tereni u Odojeviću	150m ²
Broj učenika u školi	259
Broj odeljenja u školi	17
Broj smena u školi	dve smene u matičnoj školi, jedna u isturenim odeljenjima
Jezik na kome se izvodi nastava	SRPSKI I BOSANSKI JEZIK
Raniji naziv škole	„RAJKO ACKOVIĆ“ do 01.12. 1993. godine

MATERIJALNO-TEHNIČKI RESURSI

3.1. Materijalno-tehnički i prostorni uslovi rada škole

- **Matična škola**

Škola u Trnavi je matična škola i poseduje pet objekata na zemljištu površine oko 1,05ha. Osnovna zgrada u kojoj se ostvaruje obrazovno-vaspitni rad poseduje osam učionica, kuhinju i trepezariju, zbornicu i četiri kancelarije.

Zgrada je renovirana 2002/2003. godine i u dobrom je stanju. 2018. godine su zamenjena sva vrata sa PVC vratima, u toku 2021/22 sanirani su zidovi, zamenjen je celokupan nameštaj u zgradi, prostorija koja je bila namenjena za dežurstvo učenika adaptirana je u kancelariju za pomoćnog radnika. Urađena je vodovodna mreža na prvom i srednjem ulazu.

- **Učionice**

Učionice su opšteg tipa i koriste ih mlađi i stariji razredi. Površina učionica je različita od 48m² do 36m². Raspored učionica po odeljenjima vrši se prema broju učenika u odeljenju da bi se zadovoljio kriterijum minimalnog prostora po učeniku. Učionice su opremljene nameštajem klupama, stolicama, stolom i stolicom za nastavnika. Sve prostorije biti pokrivene AMRES mrežom i nastava će se u svakom pogledu unaprediti, jer je naša škola ušla u fazu „dva“ u prvih 500 škola Srbije za instaliranje potrebne opreme AMRES programa.

- **Informatički kabinet**

Informatički kabinet je površine oko 48 m² sa 20 računara i 20 informacionih jedinica (monitora). Nastava se izvodi po principu jedan učenik jedan monitor. Informatički kabinet je iz centralne zgrade izmešten u pomoćnu zgradu. Prostor u koji je potpuno saniran, urađeni su novi podovi, zidne obloge, zamenjena je stolarija, instalirana nova grejna tela i osvetljenje. Urađena je kompletna računarsska i internetska mreža. Kabinet je opremljen TV uređajem, projektorom, novom pokretnom tablom i drugim tehničkim uređajima koji omogućavaju potpuno ostvarivanje programskih sadržaja nastave informatike i računarstva, tehnike i tehnologije kao i nastave digitalni svet u prvom ciklusu osnovnog obrazovanja i

vaspitanja. Svi radovi na informatičkom kabinetu izvedeni su u periodu od januara 2022. do septembra 2022. godine.

- **Učionica namenjena za izvođenje nastave fizičkog i zdravstvenog vaspitanja**

Prostor koji je u prošlosti bio namenjen za odlaganje školskih stvari u otpisu, adaptiran je i saniran u učionicu za realizaciju nastave fizičkog i zdravstvenog vaspitanja. Prostor je potpuno saniran i adaptiran, urađeni su novi podovi, zidne obloge, zamenjena je stolarija, instalirana nova grejna tela i osvetljenje. Urađena je kompletna računarsska i internetska mreža. Učionica je opremljena novim sertifikovanim rekvizitima: stoni tenis, stručnjače, obruči, vijače, pikado, čunjevi, kozlić, niska greda, visinometar, vaga. Svi radovi u učionici izvedeni su u periodu od januara 2022. do septembra 2022. godine.

- **Sportski tereni**

Škola nema fiskulturnu salu pa se nastava fizičkog vaspitanja izvodi na sportskim terenima. Škola poseduje teren za mali fudbal tj. rukomet i teren za košarku i odbojku. Na ovim terenima se odvijaju sve aktivnosti nastave fizičkog vaspitanja, kako za mlađe tako i za starije razrede.

- **Biblioteka**

Biblioteka škole smeštena je u jednoj od baraka pored škole . Površina biblioteke je 36m². Bilioteka raspolaže sa preko 2.500 knjiga školske lektire i druge stručne literature. Knjige su smeštene u tri ormara i na jednoj polici.U toku 2021/2022 godine u prostoru školske biblioteke zamenjena je stolarija i urađen je novi pod.

- **Nastavnička kancelarija**

Nastavnička kancelarija površine oko 50m² što zadovoljava potrebama škole. Opremljena je sa stolovima, stolicama nastavničkim ormarićima ormarom za dnevnik i ostalim potrebnim nameštajem. Zbornica je povezana LAN vezom sa internetom.

- **Ostale kancelarije**

Kancelarija direktor, sekretara pedagoga i računovođe su zadovoljavajuće površine za rad. Opremljene su osnovnim nameštajem koji je dosta ostareo. Takođe kancelarije poseduju po jednu kompjutersku jedinicu i povezane su sa internetom. U kancelarijama je u toku 2021/2022 godine zamenjen nameštaj.

- **Školske barake, radionica i vanjski mokri čvor**

Pored osnovne zgrade u neposrednom okruženju škole nalazile su se i dve barake koje su pre služile kao školski internat. U toku 2021/2022 godine, jedna školska baraka je na predlog direktorice škole, a Odlukom ŠO srušena i prostor na kojem je bila planiran je za izgradnju učionice na otvorenom. Druga baraka/zgrada je potpuno sanirana i adaptirana. Urađena je nova krovna konstrukcija, zidne obloge, vodovodne i iziolatorske instalacije, fasada. Unutar zgrade urađene su podno keramičarsske izolacije, sanirano je grejanje, osvetljenje, urađen je novi toalet. Prostor koji je u prološlosti bio namenjen za smeštaj učenika/internat, u toku 2021/2022 potpuno je saniran i adaptiran za realizaciju nastave. U sastavu pomoćne zgrade su školska biblioteka i dve učionice koje u svojstvu stanodavca koristi PU „Mladost“. U sastavu škole postoji i zgrada koja služi za smestaj uglja i radionicu školskog domara. Ostava za ogrev potpuno sanarina i adaptirana na dve celine namenjene za ugalj i drva. Na ovoj zgradi zamenjena je krovna konstrukcija, urađene su zidne obloge, fasada, instalirana su pokretna vrata. Svi radovi izvedeni su u toku 2021/2022. godine.

- **Kuhinja i trepezarija**

Kuhinja i trepezarija u sastavu centralne zgrade su u prošlosti služile za realizaciju nastave informatike i računarstva. Ovaj prostor je u periodu od juna 2022. do septembra 2022. godine potpuno saniran i vraćena mu je prvobitna namena. Urađena je nova vodovodna i strujna mreža, podni, zidarski i keramički radovi. Kuhinja je opremljena novim nameštajem, kuhinjskim apartima i posuđem. Trepezarija ima šetiri stola i pultove na prostoru koji je prilagođen za boravak 20 učenika.

Izdvojena odeljenja

a) Brđani

U ovom izdvojenom odeljenju nalazi se jedan objekat novije gradnje (1985.g.) sa dve učionice i zbornicom. Škola poseduje dvorište koje nije asfaltirano. U dvorištu se nalazi mokri čvor koji je urađen na primitivan nači bez vode. Škola je ograđena veoma davno bodljikavom žicom. Ograda je dosta oronula i mora se uraditi nova. U Ovom IO školeske 2021/22 nastavu pohađa dva učenika u kombinovanom odeljenju od prvog i trećeg razreda. U toku 2021. godine u IO Brđani nabavljen je novi kompjuter, video projektor i školski nameštaj.

b) Rajetiće

Ovo školsko mesto poseduje objekat na dva nivoa sa osam prostorija . Školsko dvorište nije uređeno. Deo dvorišta je pošumljen pre trideset godina četinarima površine oko 1 hektar. Postoji mokri čvor i voda sa sopstvenog izvora. U Ovom IO školeske 2022/23 nastavu nastavu pohađa jedan učenik. Školski prostor je adaptiran i sanirana je jedna jedna učionica. Urađene su fizičke pregrade koje odvajaju prvi i drugi nivo zgrade, usled oronulosti drugog nivoa. Sanirano stepenište na prilazu zgrade, i obnovljen je krov na jednoj strani zgrade. U učionici su urađene zidne obloge, saniran pod, opremljena je nastavnim sredstvima i savremenom tehničkim uređajima.

v) Leča

Ovo izdvojeno odeljenje poseduje jedan objekat sa četiri prostorije. Ovaj objekat je starije građe i nastava se izvodi u vrlo teškim uslovima. Škola poseduje dvorište koje nije uređeno. U dvorištu se nalazi mokri čvor bez vode. Škola poseduje vodu sa sopstvenog izvora. Dvorište je bilo davno ograđeno bodljikavom žicom . Ograda je dosta ruinirana i mora se menjati. U Ovom IO školeske 2021/22 nastavu nema učenika koji pohađaju nastavu.

g) Odojeviće

Ovo školsko mesto poseduje objekat sa šest prostorija. Deo prostorija je nekad služio kao stanbeni prostor za prosvetne radnike. Zgrada je u veoma lošem stanju zbog zastarelosti i neodržavanja. Zgrada ovog školskog mesta je u fazi urušavanja.

Školske 2015/16.godine škola je počela sa radom ali ne u školskoj zgradi već je postojeću zgradu seoske prodavnice renovirala i privela nameni za obavljanje obrazovno-vaspitnog rada.

Ova izdvojena odeljenja su u brdsko-planinskom području udaljena od matične škole 10 i više kilometara. Prevoz do istih ne postoji pa je odlazak i dolazak nastavnika veoma otežan. Nedostatak svih isturenih odeljenja je mokri čvor i ograda . Sve je urađeno još veoma davno i na primitivan način.

Ove godine neće raditi isturena odeljenja: Rajetiće, Odojeviće i Leča zbog nedostatka učenika.

POLAZNE OSNOVE ZA IZRADU ŠKOLSKOG PROGRAMA

Polazne osnove rada škole

Polazne osnove za izradu Školskog programa su :

- Zakon o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja (Sl. glasnik RS 88/17("Sl. glasnik RS", br. 88/2017, 27/2018 - dr. zakon, 10/2019, 27/2018 - dr. zakon, 6/2020 i 129/2021
- Zakon o osnovnom obrazovanju i vaspitanju (Sl. glasnik RS br. 55/2013 , 101/2017 , 10/2019,27/2018 i 129/2021)
- Zakon o udžbenicima (" Sl. glasnik RS " br. 27 /2018)
- Zakon o prosvetnoj inspekciji (Sl glasnik RS br.27/2018)
- Katalog radnih mesta u prosveti
- Zakon o budžetskom sistemu (Sl. Glasnik RS" br. 149/2020 i 118/2021)
- Zakon o radu („Sl glasnik RS“ 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013 i 75/2014, 13/2017,113/2017 i 95/2018 .)
- Zakon o penzijskom i invalidaskom osiguranju (" Službeni glasnik RS" br.34/03, 64/01, -US,84/04- i dr zakon,85/05,101/05 –i dr zakon,63/03,-US,5/09,107/09,101/10, 93/12,62/13,108/13,75/14,142/14) broja za
- Zakon o načinu određivanja maksimalnog poslenih u javnom sektoru (" Sl. glasnik RS", br. 68/15, 81/2016 ,odluka US i 95/2018
- Zakon o javnim nabavkama (9/2019)
- Zakon o nacionalnom okviru kvalifikacija RS (" Sl glasnik RS " br. 27/2018)
- Pravilnik o kriterijumima i standardima za finansiranje ustanove koja obavlja delatnost osnovnog obrazovanja i vaspitanja ("Sl.glasnik RS " br. 73/2016 i 45/2018 106/2020 i
- Pravilnik o stalnom stručnom usavršavanju i napredovanju u zvanja nastavnika, vaspitača i stručnih saradnika („Službeni glasnik RS“, broj 109/2021.)
- Pravilnik o dopuni pravilnika o stepenu i vrsti obrazovanja nastavnika i stručnih saradnika u osnovnoj školi ("Sl. Glasnik RS" Prosvetni glasnik broj 4/2021 koji se primenjuje od 1. Juna 2021.
- Stručno uputstvo o formiranju odeljenja i načinu finansiranja u osnovnim i srednjim školama .
- Pravilnik o planu nastave i učenja za peti i šesti razred osnovnog obrazovanja i vaspitanja i programu nastave i učenja za peti i šesti razred osnovnog obrazovanja i vaspitanja ("Sl. glasnik RS - Prosvetni glasnik", br. 15/2018).
- Pravilnik o dopunama pravilnika o planu nastave i učenja za prvi ciklus osnovnog obrazovanja i vaspitanja i programu nastave i učenja za prvi razred osnovnog obrazovanja i vaspitanja ("Sl. glasnik RS - Prosvetni glasnik", br. 15/2018).
- Važeći podzakonski akti – pravilnici o nastavnim planovima i programima sa izmenama i dopunama, Pravilnik o školskom kalendaru za 2021/2022. školsku godinu, normativi, osnovi programa rada, uputstva i ostali pedagoško-stručni i upravni propisi koji određuju strukturu i sadržaj Godišnjeg plana rada škole.
- Školski razvojni plan za period jul 2020-jul 2023
- Izmene i dopune Statuta usvojene na sednici 17.6.2021
- Pravilnici i poslovnici OŠ „Rifat Burdžović Tršo” - usvojeni na Školskom odboru 15.9.2020. god
- Pravilnik o postupanju ustanove u slučaju sumnje ili utvrđenog diskriminatornog ponašanja i vređanja ugleda, časti ili dostojanstva ličnosti
Pravilnik je objavljen u „Sl. glasniku RS“, br. 65/2018 od 24. avgusta 2018. god.
Ovaj pravilnik se primenjuje od 1. septembra 2018. god.

- Pravilnik o obavljanju društveno-korisnog, odnosno humanitarnog rada („Sl. glasnik RS“, br. 68/2018) koji se primenjuje od 15. septembra 2018. god.
- Pravilnik o dodatnoj obrazovnoj, zdravstvenoj i socijalnoj podršci detetu, učeniku i odraslom ("Sl. glasnik RS", broj 80/2018) koji se primenjuje od 1. novembra 2018. god.
- Pravilnik o dopuni Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja evidencije i izdavanju javnih isprava u osnovnoj školi ("Sl. glasnik RS", broj 82/2018) koji se primenjuje od 5. novembra 2018. go
- Pravilnik o dopuni Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja evidencije i izdavanju javnih isprava u osnovnoj školi ("Sl. glasnik RS", broj 82/2018) koji se primenjuje od 5. novembra 2018. god.
- Pravilnik o izmeni Pravilnika o stepenu i vrsti obrazovanja nastavnika i stručnih saradnika u osnovnoj školi („Službeni glasnik RS – Prosvetni glasnik”, br. 11/12, 15/13, 2/16, 10/16, 11/16, 2/17, 3/17, 13/18, 11/19, 2/20, 8/20, 16/20, 19/20, 3/21, 4/21, 17/21, 18/21, 1/22 i 2/22)

CILJEVI OSNOVNOG OBRAZOVANJA I VASPITANJA

CILJEVI OSNOVNOG OBRAZOVANJA I VASPITANJA SU:

- 1) obezbeđivanje dobrobiti i podrška celovitom razvoju učenika;
- 2) obezbeđivanje podsticajnog i bezbednog okruženja za celoviti razvoj učenika, razvijanje nenasilnog ponašanja i uspostavljanje nulte tolerancije prema nasilju;
- 3) sveobuhvatna uključenost učenika u sistem obrazovanja i vaspitanja;
- 4) razvijanje i praktikovanje zdravih životnih stilova, svesti o važnosti sopstvenog zdravlja i bezbednosti, potrebe negovanja i razvoja fizičkih sposobnosti;
- 5) razvijanje svesti o značaju održivog razvoja, zaštite i očuvanja prirode i životne sredine i ekološke etike, zaštite i dobrobiti životinja;
- 6) kontinuirano unapređivanje kvaliteta procesa i ishoda obrazovanja i vaspitanja zasnovanog na proverenim naučnim saznanjima i obrazovnoj praksi;
- 7) razvijanje kompetencija za snalaženje i aktivno učešće u savremenom društvu koje se menja;
- 8) pun intelektualni, emocionalni, socijalni, moralni i fizički razvoj svakog učenika, u skladu sa njegovim uzrastom, razvojnim potrebama i interesovanjima;
- 9) razvijanje ključnih kompetencija za celoživotno učenje, razvijanje međupredmetnih kompetencija za potrebe savremene nauke i tehnologije;
- 10) razvoj svesti o sebi, razvoj stvaralačkih sposobnosti, kritičkog mišljenja, motivacije za učenje, sposobnosti za timski rad, sposobnosti samovrednovanja, samoinicijative i izražavanja svog mišljenja;

- 11) osposobljavanje za donošenje valjanih odluka o izboru daljeg obrazovanja i zanimanja, sopstvenog razvoja i budućeg života;
- 12) razvijanje osećanja solidarnosti, razumevanja i konstruktivne saradnje sa drugima i negovanje drugarstva i prijateljstva;
- 13) razvijanje pozitivnih ljudskih vrednosti;
- 14) razvijanje kompetencija za razumevanje i poštovanje prava deteta, ljudskih prava, građanskih sloboda i sposobnosti za život u demokratski uređenom i pravednom društvu;
- 15) razvoj i poštovanje rasne, nacionalne, kulturne, jezičke, verske, rodne, polne i uzrasne ravnopravnosti, razvoj tolerancije i uvažavanje različitosti;
- 16) razvijanje ličnog i nacionalnog identiteta, razvijanje svesti i osećanja pripadnosti Republici Srbiji, poštovanje i negovanje srpskog jezika i maternjeg jezika, tradicije i kulture srpskog naroda i nacionalnih manjina, razvijanje interkulturalnosti, poštovanje i očuvanje nacionalne i svetske kulturne baštine;
- 17) povećanje efikasnosti upotrebe svih resursa obrazovanja i vaspitanja, završavanje obrazovanja i vaspitanja u predviđenom roku sa minimalnim produžetkom trajanja i smanjenim napuštanjem školovanja;
- 18) povećanje efikasnosti obrazovanja i vaspitanja i unapređivanje obrazovnog nivoa stanovništva Republike Srbije kao države zasnovane na znanju.

NAČELA, SVRHA, CILJEVI I ZADACI PROGRAMA

Načela izrade školskog programa

Školski program utemeljen je na načelima:

- 1) usmerenosti na procese i ishode učenja;
- 2) zasnovanosti na standardima, uz sistematsko praćenje i procenjivanje kvaliteta programa;
- 3) uvažavanja uzrasnih karakteristika u procesu sticanja znanja i veština, formiranja stavova i usvajanja vrednosti kod učenika;
- 4) horizontalne i vertikalne povezanosti u okviru predmeta i između različitih nastavnih predmeta;
- 5) poštovanja individualnih razlika među učenicima u pogledu načina učenja i brzine napredovanja, kao i mogućnosti ličnog izbora u slobodnim aktivnostima;
- 6) zasnovanosti na participativnim, kooperativnim, aktivnim i iskustvenim metodama nastave i učenja;
- 7) uvažavanja iskustva, učenja i znanja koja učenici stiču van škole i njihovo povezivanje sa sadržajima nastave;
- 8) razvijanja pozitivnog odnosa učenika prema školi i učenju, kao i podsticanja učenikovog interesovanja za učenje i obrazovanje u toku celog života;
- 9) korišćenja pozitivne povratne informacije, pohvale i nagrade kao sredstva za motivisanje učenika;
- 10) uvažavanje uzrasnih karakteristika u procesu psihofizičkog razvoja obezbeđivanjem uslova za život i rad u školi.

Svrha programa

- Kvalitetno obrazovanje i vaspitanje, koje omogućava sticanje jezičke, matematičke, naučne, umetničke, kulturne, zdravstvene, ekološke i informatičke pismenosti, neophodne za život u svremenom i složenom društvu.
- Razvijanje znanja, veština, stavova i vrednosti koje osposobljavaju učenika da uspešno zadovoljava sopstvene potrebe i interese, razvija sopstvenuličnost i potencijale, poštuje druge osobe i njihov identitet, potrebe i interese, uz aktivno i odgovorno učešće u ekonomskom, društvenom i kulturnom životu i doprinos demokratskom, ekonomskom i kulturnom razvoju društva.

Ciljevi i zadaci programa

- Pun i usklađen intelektualni, emocionalni, socijalni, moralni i fizički razvoj svakog deteta i učenika, u skladu sa njegovim uzrastom, razvojnim potrebama i interesovima;
- sticanje kvalitetnih znanja i veština i formiranje vrednosnih stavova, jezičke, matematičke, naučne, umetničke, kulturne, medijske, tehničke, finansijske i informatičke pismenosti, neophodnih za nastavak školovanja i aktivnu uključenost u život porodice i zajednice;
- razvoj stvaralačkih sposobnosti, kreativnosti, estetske percepcije i ukusa, kao i izražavanje na jezicima različitih umetnosti;
- razvoj sposobnosti pronalaženja, analiziranja, primene i saopštavanja informacija, uz vešto i efikasno korišćenje medija i informaciono-komunikacionih tehnologija;
- osposobljavanje za rešavanje problema, povezivanje i primenu znanja i veština u daljem školovanju i svakodnevnom životu;
- razvoj motivacije za učenje i osposobljavanje za samostalno učenje i obrazovanje tokom celog života
- razvoj svesti o sebi, samoinicijative, sposobnosti samovrednovanja i izražavanja svog mišljenja;
- osposobljavanje za donošenje valjanih odluka o izboru daljeg obrazovanja i zanimanja, sopstvenog razvoja i budućeg života;
- razvoj ključnih kompetencija potrebnih za život u savremenom društvu;
- razvoj i praktikovanje zdravog načina života, svesti o važnosti sopstvenog zdravlja i bezbednosti, potrebe negovanja i razvoja fizičkih sposobnosti;
- razvoj svesti o značaju održivog razvoja, zaštite i očuvanja prirode i životne sredine, ekološke etike i zaštite životinja;
- razvoj sposobnosti komuniciranja, dijaloga, osećaja solidarnosti, kvalitetne i efikasne saradnje sa drugima i sposobnosti za timski rad i negovanje drugarstva i prijateljstva;
- razvijanje sposobnosti za ulogu odgovornog građanina, za život u demokratski uređenom i humanom društvu zasnovanom na poštovanju ljudski i građanskih prava, kao i osnovnih vrednosti pravde, istine, slobode, poštenja i lične odgovornosti;
- formiranje stavova, uverenja i sistema vrednosti, razvoj ličnog i nacionalnog identiteta, razvijanje svesti i osećanja pripadnosti državi Srbiji, poštovanje i negovanje srpskog jezika i svog maternjeg jezika, tradicije i kulture srpskog naroda, nacionalnih manjina i etničkih zajednica, drugih naroda, razvijanje multikulturalizma, poštovanje i očuvanje nacionalnog i svetskog kulturnog nasleđa;
- razvoj i poštovanje rasne, nacionalne, kulturne, jezičke, verske, rodne i uzrasne ravnopravnosti i tolerancije.

PLAN NASTAVE I UČENJA OSNOVNOG OBRAZOVANJA I VASPITANJA

**Planovi nastave i učenja za svaki razred ponaosob nalaze se uz programe obaveznih i izbornih predmeta, koji su zbog obimnosti dati kao zasebni dokumenti i čine sastavni deo Školskog programa za period 2022/2023 – 2025/2026.*

PROGRAMI OBAVEZNIH PREDMETA I IZBORNIH PROGRAMA I NAČINI I POSTUPCI ZA NJIHOVO OSTVARIVANJE

**Programi obaveznih predmeta i izbornih programa i načini i postupci za njihovo ostvarivanje zbog obimnosti dati su kao zasebni dokumenti i čine sastavni deo Školskog programa za period 2022/2023 – 2025/2026.*

NAPOMENA:

Planovi i programi nastave i učenja zasnivaju se na sledećim pravilnicima:

- *Pravilnik o planu nastave i učenja za prvi ciklus osnovnog obrazovanja i vaspitanja i programu nastave i učenja za prvi razred osnovnog obrazovanja i vaspitanja: 10/2017-1, 12/2018-1, 15/2018-1, 18/2018-1, 1/2019-18, 2/2020-1;*
- *Pravilnik o planu nastave i učenja za peti i šesti razred osnovnog obrazovanja i vaspitanja i programu nastave i učenja za peti i šesti razred osnovnog obrazovanja i vaspitanja: 15/2018-77, 18/2018-1, 3/2019-83, 3/2020-3, 6/2020-94, 17/2021-1;*
- *Pravilnik o planu nastave i učenja za sedmi i osmi razred osnovnog obrazovanja i vaspitanja: 18/2018-119-6, 1/2020-1, 6/2020-1;*
- *Pravilnik o programu nastave i učenja za drugi razred osnovnog obrazovanja i vaspitanja: 16/2018-47, 3/2019-1, 5/2021-1;*
- *Pravilnik o programu nastave i učenja za treći razred osnovnog obrazovanja i vaspitanja: 5/2019-6, 1/2020-1, 6/2020-1;*
- *Pravilnik o programu nastave i učenja za četvrti razred osnovnog obrazovanja i vaspitanja: 11/2019-1, 6/2020-20, 7/2021-671;*
- *Pravilnik o programu nastave i učenja za sedmi razred osnovnog obrazovanja i vaspitanja: 5/2019-61, 1/2020-60, 6/2020-99, 8/2020-597, 5/2021-4, 17/2021-42;*
- *Pravilnik o programu nastave i učenja za osmi razred osnovnog obrazovanja i vaspitanja: 11/2019-61, 2/2020-6, 6/2020-118, 5/2021-8, 17/2021-58.*

Programi slobodnih nastavnih aktivnosti

Pored slobodnih nastavnih aktivnosti čije je programe donelo Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, stručna veća su osmislila dodatne programe slobodnih nastavnih aktivnosti.

	SLOBODNA NASTAVNA AKTIVNOST	RAZRED	NAPOMENA
1.	ŽIVOTNE VEŠTINE	V ili VI	Programi se zasnivaju na: <i>Pravilniku o dopunama Pravilnika o planu nastave i učenja za peti i šesti razred osnovnog obrazovanja i vaspitanja i programu nastave i učenja za peti i šesti razred osnovnog</i>
2.	MEDIJSKA PISMENOST	V ili VI	
3.	VEŽBANJEM DO ZDRAVLJA	V ili VI	

4.	CRTANJE, VAJANJE I SLIKANJE	V ili VI	<i>obrazovanja i vaspitanja - PG 17/2021</i>
5.	ČUVARI PRIRODE	V ili VI	
6.	MUZIKOM KROZ ŽIVOT	V ili VI	
7.	SAČUVAJMO NAŠU PLANETU 1	V	
8.	SAČUVAJMO NAŠU PLANETU 2	VI	
9.	SVAKODNEVNI ŽIVOT U PROŠLOSTI	V ili VI	<i>Program je osmislilo SV za društvene nauke.</i>
10.	DRAMA	V ili VI	<i>Program je osmislilo SV za srpski jezik i književnost.</i>
11.	MOJA ŽIVOTNA SREDINA	VII ili VIII	Programi se zasnivaju na: <i>Pravilniku o dopuni Pravilnika o programu nastave i učenja za sedmi razred osnovnog obrazovanja i vaspitanja - PG 17/2021</i> <i>Pravilniku o dopuni Pravilnika o programu nastave i učenja za osmi razred osnovnog obrazovanja i vaspitanja - PG 17/2021</i>
12.	UMETNOST	VII ili VIII	
13.	PREDUZETNIŠTVO	VII ili VIII	
14.	DOMAĆINSTVO	VII ili VIII	
15.	NARODNE IGRE I PLES	VII ili VIII	<i>Program je osmislilo SV za fizičko i zdravstveno vaspitanje.</i>
16.	REČ PO REČ	VII ili VIII	<i>Program je osmislilo SV za strane jezike.</i>
17.	MERENJE U PRIRODNIH NAUKAMA	VII ili VIII	<i>Program je osmislilo SV za prirodne nauke.</i>
18.	MATEMATIČKO LOGIČKO MIŠLJENJE	VII ili VIII	<i>Program je osmislilo SV za matematiku.</i>

****Posebni programi slobodnih nastavnih aktivnosti zbog obimnosti dati su u posebnim dokumentima i čine sastavni deo Školskog programa za period 2022/2023 – 2025/2026.***

****U slučaju neposredne ratne opasnosti, ratnog stanja, vanrednog stanja ili drugih vanrednih okolnosti, škola će organizovati rad u skladu sa Pravilnikom o posebnom programu obrazovanja i vaspitanja (Službeni glasnik RS, br. 85/2021).***

OPŠTI NAČINI I POSTUPCI ZA OSTVARIVANJE PROGRAMA OBAVEZNIH PREDMETA I IZBORNIH PROGRAMA

Nastavni proces ostvarivaće se prema predviđenim planovima i programima rada kroz redovnu, dopunsku i dodatnu nastavu i vannastavne aktivnosti, uz poštovanje individualnih kapaciteta učenika, a koristeći materijalno-tehnička sredstva škole (IKT) i lokalnih resursa. Nastava je usmerena ka ishodima i standardima postignuća, a zasnovana na sledećim principima:

- Očiglednost, veliki broj nastavnih sredstava
- Prilagođavanje obrazovnim potrebama svakog učenika
- Veliki broj savremenih metoda i strategija u nastavi
- Interaktivnost i iskustveno učenje

Inkluzivno obrazovanje

Inkluzivno obrazovanje podrazumeva jednako pravo i dostupnost kvalitetnog obrazovnog i vaspitnog sistema za svako dete bez ikakvog vida diskriminacije. Kvalitetno obrazovanje je ono u kom svako dete ima mogućnost da uči, da napreduje i da razvija svoje kompetencije. Prepreke učenju, dostojanstvenom i kvalitetnom životu nisu u detetu, već u okolini, i zato obrazovni sistem obezbeđuje svu potrebnu podršku, u skladu sa potrebama i individualnim načinom funkcionisanja svakog deteta. Određene grupe dece su posebno osetljive ili ugrožene, najčešće kao posledica isključivanja, diskriminacije ili teških i nepredviđenih životnih okolnosti, stoga im je neophodna dodatna podrška. Kroz inkluzivni pristup, zakonski regulisan i uređen, obrazovni sistem stvara uslove za uključivanje i kvalitetno obrazovanje dece iz društveno osetljivih grupa, dece sa različitim fizičkim, senzornim i intelektualnim posebnostima, sposobnostima ili smetnjama u razvoju.

Inkluzivna škola i društvo se prilagođavaju učeniku, pružajući odgovarajuću i neophodnu podršku na diskretan i neupadljiv način. Tako podržana deca imaju šansu da rastu, razvijaju se i napreduju u prirodnom, vršnjačkom okruženju. Svako dete ima pravo na kvalitetno obrazovanje i time šansu da u najvećoj meri razvije kapacitete za društvenu uključenost, napredovanje, samostalnost i samopoštovanje. Razvijeno inkluzivno društvo i inkluzivno obrazovanje podrazumevaju školu po meri deteta, u kojoj je svoj deci omogućen puni razvoj svih potencijala. Ovo uključuje i prilagođavanje organizacije i sadržaja nastave individualnim potrebama deteta, nastave koja se odvija u okruženju bez fizičkih i drugih barijera, u kojoj vlada tolerancija zasnovana na poštovanju ljudskih prava, uvažavanju različitosti i poštovanju ličnosti. Za učenika kome je - zbog smetnji u razvoju i invaliditeta, specifičnih teškoća u učenju, socijalne uskraćenosti i drugih razloga – potrebna dodatna podrška u obrazovanju i vaspitanju, škola obezbeđuje otklanjanje fizičkih i komunikacijskih prepreka i, zavisno od potreba, donosi i individualni obrazovni plan. Osim toga, škola se angažuje da dete dobije odgovarajuću pomoć iz sistema socijalne zaštite, u kom su takve mogućnosti zakonski regulisane.

OŠ "Desanka Maksimović" je model škola u razvijanju i primeni kvalitetnog modela inkluzivnog obrazovanja. Za sve učenike sa teškoćama u ostvarivanju planiranih sadržaja, kao i za darovite uradiće se plan dodatne podrške.

Sredina za učenje

Fizička dimenzija se odnosi na prostor i karakteristike prostora, položaj i mogućnosti učenika u njemu. Iako predstavlja prednost, raznovrsno opremljen prostor ne garantuje sam po sebi uspešno učenje. Prostor u kome se uspešno uči je higijenski sređen, funkcionalan, otvoren i fleksibilan, dopušta različite vidove aktivnosti i lako se prilagođava različitim aktivnostima i različitim psihofizičkim karakteristikama i potrebama učenika. Oprema je funkcionalna, pristupačna i upotrebljiva. I učionice i drugi prostori u školi, posebno biblioteka, računarska učionica i sl. su otvoreni, pristupačni i prijatni prostori.

Sredina se smatra ***psihološki podsticajnom*** ako izaziva učenje, ako u njoj učenik oseća vrednost učenja i učenje i znanje se doživljavaju kao vrednosti, ako pobuđuje radoznalost i zadovoljava je, omogućava istraživanje, ako se uvažavaju individualne karakteristike i posebnosti, naročito u pogledu brzine i načina učenja, ukoliko je učenik prihvaćen i uvažan i može da gradi i jača samopouzdanje.

Socijalno povoljna je ona sredina u kojoj nema ni otvorenih ni prikrivenih vidova diskriminacije i segregacije, u kojoj niko nije zanemaren niti proizvoljno favorizovan i povlašćen, u kojoj je komunikacija otvorena, iskrena i razumljiva, a nastavnici i učenici zajednički zainteresovani za uspeh i napredak, u kojoj svi imaju šanse da napreduju, u kojoj vlada uzajamno poštovanje i uravnotežen odnos između samostalnosti i saradnje, u kojoj se vodi računa o procesu učenja, a ne samo o njegovim rezultatima, postignućima i produktima, u kojoj se neguju i podržavaju prijateljska osećanja.

Učenje u fokusu

Ovakvo učenje stimuliše radoznalost i otvorenost, razumevanje i interpretaciju stvarnosti na različite načine i iz različitih uglova, nalaženje smisla u apstraktnim stvarima, integrisanje različitih znanja, korišćenje svih dostupnih resursa i načina da se pronađu relevantne informacije za strukturisanje znanja, umesto pamćenja informacija. Na ovaj način učenici samostalno regulišu veštine učenja i kompetencije kojima se ono što je naučeno u školi povezuje sa svakodnevnim životom.

Važno je stvoriti mogućnosti učenicima da izgrade sopstvene strukture znanja u procesima učenja kojima rukovodi nastavnik, bilo da su individualni ili kooperativni. Učenici su subjekti sopstvenog procesa učenja, a ne objekti nastave. U njegovom središtu je podrška i osnaživanje veština i motivacija za učenje i usvajanje znanja, kao i usmeravanje učenika da postepeno budu spremni da preuzmu odgovornost za sopstveno učenje, odnosno da njime sami rukovode.

U tu svrhu, nastavnik učenicima daje smernice kako bi razumeli ciljeve i različite veštine učenja, kako bi mogli da prepoznaju onu koja najviše odgovara njihovom stilu usvajanja znanja; moraju steći veštine za samoprocenjivanje, kako bi mogli da definišu svoje prednosti, slabosti, potrebe i sposobnosti, kao i da bi ostvarili svoje težnje. Mogućnost da se angažuju i učestvuju u sopstvenom učenju dovodi do unutrašnje motivacije i posvećenosti, što su najbolji preduslovi za postizanje predviđenih ishoda i razvijanje svih nivoa kompetencija i znanja.

Pristup usmeren na učenje takođe podrazumeva snažno naglašavanje različitih tipova interaktivnog učenja. Interaktivno učenje omogućava učenicima da koriste prethodno iskustvo i znanje, da prikupljaju, sastavljaju i povezuju ključne informacije, bilo da se proces učenja odvija u školi ili ne. Pristup usmeren na učenje predstavlja zajednički napor nastavnika i učenika. Interaktivnost između nastavnika i učenika, kao i između samih učenika je neophodna za smisljeno učešće učenika u sopstvenim procesima učenja. U takvoj interakciji, oni se postepeno usmeravaju na sticanje veština za celoživotno učenje. Interaktivnost podrazumeva da učenici razumeju ciljeve i procedure, značaj i načine ocenjivanja i vrednovanja njihovog napretka od strane nastavnika i saradnje nastavnika i učenika u tom delu i aspektu procesa učenja.

Aktivno učešće u sopstvenom učenju i procesima učenja omogućava učenicima da postignu većinu definisanih ishoda kao i poštovanje njihovih prava.

Pristup zasnovan na kompetencijama

Ključne kompetencije predstavljaju skup integrisanih znanja, vještina i stavova koji su potrebni svakom pojedincu za lično ispunjenje i razvoj, uključivanje u društveni život i zapošljavanje.

KLJUČNE KOMPETENCIJE ZA CELOŽIVOTNO UČENJE		
1.	komunikacija na maternjem jeziku	sposobnost izražavanja i tumačenja koncepata, misli, osećanja, činjenica i mišljenja u usmenoj ili pisanoj formi
2.	komunikacija na stranom jeziku	sposobnost izražavanja i tumačenja koncepata, misli, osećanja, činjenica i mišljenja u usmenoj ili pisanoj formi uključujući vještine posredovanja sumiranjem, tumačenjem, prevođenjem, parafraziranjem i na druge načine, kao i interkulturalno razumevanje
3.	matematičke, naučne i tehnološke kompetencije	osnovno numeričko rezonovanje, razumevanje sveta prirode, sposobnost primene znanja i tehnologije za ljudske potrebe (medicina, transport, komunikacije i dr.)
4.	digitalna kompetencija	samopouzdanost i kritičko korišćenje informacionih i komunikacionih tehnologija za rad, odmor i komunikaciju
5.	učenje učenja	sposobnost da se efektivno upravlja sopstvenim učenjem: planiranje, upravljanje vremenom i informacijama, sposobnost da se prevaziđu prepreke kako bi se uspešno učilo, korišćenje prethodnih znanja i vještina, primena znanja i vještina u različitim situacijama, individualno i/ili u grupi
6.	društvene i građanske kompetencije	sposobnost da se efikasno i konstruktivno učestvuje u društvenom i radnom životu i da se angažuju u aktivnom i demokratskom učešću, posebno u sve raznovrsnijim zajednicama
7.	osećaj za inicijativu i preduzetništvo	sposobnost da se ideje pretvore u akciju kroz kreativnost, inovativnost i preuzimanje rizika, kao i sposobnost za planiranje i upravljanje projektima
8.	kulturološka osvešćenost i izražavanje	sposobnost da se shvati značaj kreativnih ideja, iskustava i emocija u različitim medijima – muzika, književnost, ples, likovna umetnost i drugo
NAPOMENA: Prve tri ključne kompetencije mogu se povezati sa tradicionalnim nastavnim predmetima, a ostalih pet su međupredmetne.		

Cilj orijentacije ka opštim međupredmetnim kompetencijama i ključnim kompetencijama je dinamičnije i angažovanije kombinovanje znanja, vještina i stavova relevantnih za različite realne kontekste koji zahtevaju njihovu funkcionalnu primenu.

Opšte međupredmetne kompetencije zasnivaju se na ključnim kompetencijama, razvijaju se kroz nastavu svih predmeta, primenjive su u različitim situacijama i kontekstima pri rešavanju različitih problema i zadataka, neophodne su svim učenicima za lično ostvarenje i razvoj, kao i uključivanje u društvene tokove i zapošljavanje i čine osnovu za celoživotno učenje.

OPŠTE MEĐUPREDMETNE KOMPETENCIJE za kraj osnovnog obrazovanja i vaspitanja			
1.	kompetencija za učenje	7.	preduzimljivost i orijentacija ka preduzetništvu
2.	odgovorno učešće u demokratskom društvu	8.	rad sa podacima i informacijama
3.	estetička kompetencija	9.	rešavanje problema
4.	komunikacija	10.	saradnja
5.	odgovoran odnos prema okolini	11.	digitalna kompetencija
6.	odgovoran odnos prema zdravlju		

Tematski pristup nastavi i učenju

Tematski pristup nastavi i učenju stvara mogućnosti za:

- Povezivanje informacija i znanja koja učenik stiče na različite načine i iz različitih izvora, što uspostavlja i obogaćuje značaj važnih koncepata u obrazovanju i u oblikovanju stavova i vrednosti – razvijanje međupredmetnih kompetencija kod učenika;
- Uspostavljanje različitih povratnih informacija između iskustva stečenog u porodici, zajednici i kulturi s jedne strane, i učenja u školama s druge strane, pri čemu se integrišu znanje i veštine stečene u školi sa situacijama u svakodnevnom životu;
- Postepena izgradnja znanja kroz učenje poput detekcije i interpretacije;
- Posmatranje istog problema, fenomena ili ideje iz različitih uglova i na različite načine, što pomaže uspostavljanju sistema različitih koncepata i značenja;

Tematski pristup nastavi i učenju realizuje se prvenstveno putem:

- projektne nastave;
- vremenskog usaglašavanja nastavnih sadržaja (koleracije u planiranju nastave);
- organizacije tematskih nedelja na nivou cele škole;
- interdisciplinarnih oglednih časova.

Tematske nedelje i interdisciplinarni ogledni časovi planiraju se na godišnjem nivou.

****Načini vremenskog usaglašavanja nastavnih sadržaja po razredima i predmetima dati su u posebnim dokumentima i čine sastavni deo Školskog programa za period 2022/2023 – 2025/2026.***

Vršnjačka podrška u učenju

- Mogućnost da budu aktivni učesnici u planiranju, implementaciji i procenjivanju sopstvenog procesa učenja i učenju svojih vršnjaka.
- Mogućnost izbora sadržaja koji će se učiti (kroz vananastavne aktivnosti, učestvovanje u tematskom planiranju,osmišljavanju rada sekcija, osmišljavanje priredbi)
- Učenici objašnjavaju jedni drugima najvažnije teme, glavne stvari u lekciji (teme mogu da se podele među učenicima.
- Učenici predaju, kreiraju sadržaje.
- Učenici evaluiraju kroz samostalno sastavljanje zadataka prema sposobnostima svog druga.

IKT kao element pismenosti i pedagogije

U obrazovanju, to znači razumevanje pismenosti u širem kontekstu i prihvatanje novih načina za korišćenje i adaptaciju informacija.

Tradicionalni oblici pismenosti, npr. čitanje i pisanje, ne pokrivaju nove načine i moduse izražavanja. Dok govorni i pisani jezik predstavljaju samo dva načina za slanje i primanje poruka, nova pismenost koristi nove oblike izražavanja, poput neverbalnog izražavanja, muzike, zvuka, slika, grafičkih prikaza, crteža, fotografija, filmova, digitalnih snimaka, crtanih filmova, animacija.

Informaciona tehnologija dostupna je svim učenicima jer su i matična škola i izdvojena odeljenja opremljeni kompjuterima, laptopovima, pametnim tablama, projektorima.

Diferencijacija i individualizacija

U nastavi se mogu individualizovati brzina i tempo učenja, materijali koji se koriste u procesu učenja, načini učenja, sadržaji koji se uče, zadaci kroz koje se uči, pa i obim onoga što se uči. Najznačajniji element individualizacije je ciljano korišćenje različitih pristupa i raznovrsnih metoda i tehnika. To znači da se do istog ili sličnog krajnjeg rezultata dolazi na različite načine, različitim sredstvima i različitom brzinom.

Diferencijacija podrazumeva da se nastava organizuje uzimajući u obzir i različite sklonosti učenika. To najčešće znači da se diferencira dubina i obim učenja. Isti učenik za neke teme može da bude veoma zainteresovan, a prema drugima ravnodušan. Isto važi i za predmete.

Individualizacija i diferencijacija se mogu koristiti i uprocenjivanju i ocenjivanju rezultata učenika. Načini, metodi, pristupi, sadržaji i izvori informacija na osnovu kojih se procenjuju i ocenjuju postignuća učenika mogu se birati i koristiti u skladu sa načinima i procesom učenja karakterističnim za svakog učenika. Ovo je način i da se zadrži visok nivo očekivanja od učenika i da se podstaknu postignuća. Individualizacija i diferencijacija podstiču i omogućavaju aktivno učešće svih učenika u nastavnom procesu, koje je jedan od preduslova da nastavni proces istovremeno bude i proces učenja.

Način vrednovanja postignuća i rezultata učenika

Ocenjivanje

Ocenjivanje je sastavni deo procesa nastave i učenja kojim se obezbeđuje stalno praćenje ostvarivanja propisanih ishoda i standarda postignuća učenika, a za učenike sa smetnjama u razvoju i invaliditetom prilagođenih ciljeva, sadržaja i ishoda u savladavanju individualnog obrazovnog plana.

Ocenjivanje je kontinuirana pedagoška aktivnost koja pozitivno utvrđuje odnos prema učenju i znanju i podstiče motivaciju za učenje.

Učenik se ocenjuje iz obaveznih predmeta, izbornih programa, aktivnosti (projektne nastave i slobodnih nastavnih aktivnosti) sa i bez modula i vladanja, u skladu sa Zakonom, posebnim zakonom i ovim pravilnikom.

Praćenje razvoja, napredovanja i ostvarenosti postignuća učenika u toku školske godine obavlja se formativnim i sumativnim ocenjivanjem.

Formativno ocenjivanje jeste redovno praćenje i procena napredovanja u ostvarivanju propisanih ishoda, standarda postignuća i angažovanja u okviru obaveznog predmeta, izbornih programa, aktivnosti (projektne nastave i slobodnih nastavnih aktivnosti) sa i bez modula, kao i praćenje vladanja učenika. Formativno ocenjivanje sadrži povratnu informaciju o ostvarenosti propisanih ishoda i standarda postignuća i angažovanja u okviru predmeta, izbornih programa, aktivnosti sa i bez modula, preduzete aktivnosti od strane nastavnika za unapređivanje postignuća učenika, procena njihove delotvornosti i jasne i konkretne preporuke za dalje napredovanje.

Formativne ocene se po pravilu evidentiraju u pedagoškoj dokumentaciji nastavnika, u skladu sa ovim pravilnikom i najčešće se odnose na redovno praćenje napretka postignuća učenika, način kako uči, stepen samostalnosti u radu, način ostvarivanja saradnje u procesu učenja sa drugim učenicima i drugi podaci o učeniku bitni za praćenje.

Sumativno ocenjivanje jeste vrednovanje postignuća učenika na kraju programske celine ili na kraju polugodišta iz obaveznog predmeta, izbornih programa, aktivnosti i vladanja. Ocene dobijene sumativnim ocenjivanjem u prvom razredu su opisne i na kraju polugodišta, odnosno školske godine iskazuju se kao napredovanje učenika u ostvarivanju ishoda, angažovanje i preporuka. Ocene dobijene sumativnim ocenjivanjem u ostalim razredima su po pravilu brojčane. Sumativne ocene se evidentiraju u propisanoj evidenciji o obrazovno-vaspitnom radu (u daljem tekstu: dnevnik), a mogu biti unete i u pedagošku dokumentaciju.

Mogućnost ocenjivanja učenika kroz portfolio

Potfolio je veoma važan skup dokumenata za učenika zato što u svakom trenutku može da uvidi sopstveni napredak i da poboljša one segmente rada gde se vidi slabiji napredak. Takođe je važan dokument jer učenik na osnovu sopstvene procene uviđa konačnu procenu nastavnika za njegov dotadašnji rad.

Potfolio je veoma važan dokument i za nastavnika jer njegovom primenom može da prati rad i napredak svakog učenika i njegovo usmeravanje za oblasti gde mu je potrebna individualna podrška. Takođe je važan dokument na osnovu kojih može da zasniva procenu i ocenjivanje.

Potfolio je važan dokument i za roditelja da bi mogao da prati rad svog deteta, da ga podrži i razume put učenja, kao i da uvidi konačnu procenu koju daje nastavnik.

Razvoj veština samoocenjivanja

Uz vođenje nastavnika, učenici uče da razmišljaju i da ocenjuju sami sebe. Na osnovu postepeno razvijanih veština samoocenjivanja, učenici uče da regulišu, modifikuju i unapređuju svoj proces učenja i traže pomoć u tome.

Samoocenjivanje učeničke grupe

Kada je razvoj samoocenjivanja u pitanju važno je da uvidimo koji je bio cilj procesa učenja za celo odeljenje, a zatim koji su bili ciljevi rada svake grupe.

Neophodno je da uvidimo šta smo uradili samostalno, a šta kao članovi grupe, kao i kakav je krajnji rezultat našeg grupnog rada, a onda i svakog od članova grupe ponaosob.

Samoocenjivanje nam pomaže da uvidimo kako smo radili kao grupa, da li je bilo stvari koje smo mogli da uradimo drugačije svi zajedno, a zatim i svako posebno. Tada možemo i uvideti zašto smo nešto uradili, šta smo svi zajedno naučili, a šta svako od nas kao pojedinac.

Kroz proces samoocenjivanja bitno je i da dobijemo povratne informacije o našem radu konkretno od drugih nastavnika, a zatim i od vršnjaka.

Na kraju, moramo dobiti povratne informacije za svoj rad, a nakon toga i uvid u to šta smo naučili iz njih.

PROGRAM DOPUNSKE I DODATNE NASTAVE

Dodatna nastava je još jedan oblik obrazovno-vaspitnog rada namenjenog podršci i osiguranju procesa učenja. To je nastava koja odgovara na one potrebe i interesovanja učenika na koja ne može da se odgovori u redovnoj nastavi i koja učenika usmerava ka određenim oblastima i disciplinama. Kao oblik rada, važna je za učenike koji u svom radu iskazuju veće interesovanje za određene naučne oblasti i discipline, koji žele i mogu više. Kroz dodatnu nastavu, škola takvim učenicima omogućava da se razvijaju u skladu sa potrebama, mogućnostima i interesovanjima, podstiče njihovu zainteresovanost, samopouzdanje i motivaciju za dalji rad i učenje. Zato je veoma važno da se smisao dodatne nastave ne svede na pripreme učenika za takmičenje, što je samo jedna od aktivnosti nastavnika u ovom obliku rada.

Dodatna nastava se organizuje tokom cele školske godine, na nivou razreda ili za pojedinačnog učenika. Organizuje je nastavnik nakon što je utvrdio potrebe i interesovanja učenika. To znači da nastavnik može da radi sa grupom učenika koji su pokazali ista ili slična interesovanja za određeni problem, bez obzira na ocenu koju imaju. Ovo je jedan od načina da se identifikuju i podrže oni učenici čija postignuća iz različitih razloga zaostaju za njihovim sposobnostima i kapacitetima. Sa učenicima na dodatnoj nastavi nastavnik može da radi i individualno, "licem u lice". Bilo da radi sa grupom ili individualno, nastavnik u dodatnoj nastavi koristi različite aktivnosti, koje mogu biti i znatno složenije od onih koje realizuje na redovnoj nastavi: razgovor oko nekog problema za koji su učenici iskazali interesovanje, postavljanje istraživačkih zadataka, upućivanje u različite strategije pomoću kojih će uspešno rešiti postavljeni problem.

Dodatnu nastavu može zajednički da planira i izvodi više nastavnika. Ovo omogućava da struktura i sadržaj aktivnosti na dodatnoj nastavi budu i složeniji i izazovniji nego na redovnoj nastavi.

Dopunska nastava, kao što njen naziv kazuje, pruža dopunsku podršku redovnoj nastavi i procesu učenja, odnosno ostvarivanju i dostizanju ishoda i standarda postignuća. Kao dopunska podrška, koja dolazi nakon redovne nastave, ona podrazumeva da se koncept i strategije učenja prilagode, umesto da se ponavljaju oni koji u redovnoj nastavi nisu dali očekivane rezultate.

Glavni smisao i zajednički cilj dopunske nastave je da učenici kojima je to iz različitih razloga potrebno, pravovremeno dobiju potrebnu pomoć i podršku kako bi se osigurao njihov napredak i dostizanje očekivanih rezultata. Za učenike, uključivanje u dopunsku nastavu znači mogućnost da dostignu predviđene ishode i standarde i da postignu bolje rezultate na proverama postignuća i završnom ispitu, bolji uspeh, jače samopouzdanje i motivaciju za učenje. Jačanje samopouzdanja i motivacije za učenje doprinosi i sprečavanju osipanja učenika iz škole i sistema obrazovanja.

Dopunska nastava je posebno potrebna učenicima koji:

- imaju poteškoća u učenju i dostizanju ishoda i standarda postignuća, ali ne takvih koje iziskuju izradu i planiranje rada po IOP-u;
- imaju problem u razumevanju samo nekog dela gradiva ili ispunjavanju jednog dela zahteva i očekivanja u određenom predmetu;
- dugo nisu prisustvovali nastavi;
- iz različitih razloga imaju niži početni nivo.

Napomena:

Dopunska i dodatna nastava prate nastavni program predmeta, potrebe i interesovanja učenika te se stoga planiraju samo globalno.

Tokom školske godine nastavnik vodi evidenciju o održanim časovima dodatne i dopunske nastave i prisutnim učenicima.

Na kraju nastavne godine nastavnik sačinjava kratak izveštaj o dodatnoj i dopunskoj nastavi koji sadrži sledeće elemente: broj održanih časova dodatne i dopunske nastave, spisak obrađenih tema i broj učenika koji su bili obuhvaćeni navedenim oblicima rada.

Program dopunske i dodatne nastave po razredima i predmetima dat je u posebnom dokumentu i čini sastavni deo Školskog programa za period 2022/2023 – 2025/2026.

PROGRAM KULTURNIH AKTIVNOSTI ŠKOLE

Kulturne aktivnosti škole, prema čl. 39 Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju, obuhvataju: proslavu Dana škole, početka i kraja školske godine i završetka osnovnoškolskog obrazovanja i vaspitanja, proslave školskih i državnih praznika, priredbe, predstave, izložbe, koncerte, takmičenja i smotre, posete ustanovama kulture, zajedničke aktivnosti škole i jedinice

lokalne samouprave i druge aktivnosti koje doprinose proširenju uticaja škole na vaspitanje učenika i kulturnom razvoju okruženja škole.

Ciljevi kulturnih aktivnosti škole su:

- razvijanje opšte kulture;
- razvijanje i podsticanje stvaralačkih aktivnosti;
- razvijanje mašte originalnosti i smisla za lepo;
- osposobljavanje učenika za ispunjenje slobodnog vremena sadržajima iz oblasti kulture i umetnosti;
- razvijanje takmičarskog duha;
- razvijanje radoznalosti i otvorenosti za nove, aktuelne pojave u umetnosti i kulturi;
- razvijanje opažanja, kritičkog mišljenja, slobodnog kreativnog izražavanja učenika.

VRSTA AKTIVNOSTI	SADRŽAJI
Školske priredbe i proslave	Priredba povodom prijema prvaka
	Centralna priredba povodom prijema prvaka u Dečji savez
	Proslava Nove godine
	Novogodišnji maskenbal
	Priredba povodom Dana Svetog Save
	Priredba povodom Dana škole
	Proslava završetka osnovnog obrazovanja
	Proslava završetka prvog ciklusa obrazovanja
Konkursi	Učešće na likovnim i literarnim konkursima van škole
	Literarni konkursi povodom Dana Svetog Save i Dana škole
	Izložbe dečjih radova povodom Dečje nedelje, Nove godine, Uskrsa, Dana škole
Ponuda časopisa	Priprema i objavljivanje školskog časopisa „Desankina družina“
	Ponuda edukativnih časopisa za decu i mlade
Bioskopske predstave	Gledanje značajnih ostvarenja filmske umetnosti
Smotre	Učešće na smotrama recitatora
	Međunarodni dan pismenosti
	Evropski dan stranih jezika
	Međunarodni dan dece (U okviru “Dečije nedelje”)
	Svetski dan učitelja

	Međunarodni dan tolerancije
	Svetski dan prava deteta
	Svetski dan smeha
	Međunarodni dan maternjeg jezika
	Međunarodni dan borbe protiv vršnjačkog nasilja “Dan rozih majica”
	Svetski dan knjige
	Dan pozorišta
	Svetski dan poezije
	Svetski dan zdravlja
	Dan planete Zemlje
	Svetski dan knjige
	Svetski dan plesa
	Dan ekologije Srbije
	Svetski dan Crvenog krsta
	Svetski dan zaštite životne sredine

Pored redovne nastave, u školi će se održavati veliki broj kulturnih manifestacija, čije će se teme i sadržaji birati na godišnjem nivou prema interesovanjima učenika, roditelja i nastavnika. U pripremi manifestacija učestvovalaće zajedno nastavnici i učenici.

U skladu sa mogućnostima i uslovima, kulturne aktivnosti organizovaće se za učenike mlađih razreda u sklopu jednodnevnih izleta (obilazak dečje biblioteke, spomenika kulture) i rekreativne nastave, kao i za učenike mlađih i starijih razreda u okvirima predviđenih nastavnih ekskurzija (istorijske i memorijalne postavke, u muzejskim prostorima i na otvorenom).

PROGRAM ŠKOLSKOG SPORTA I SPORTSKIH AKTIVNOSTI

Koncepcija *fizičkog i zdravstvenog vaspitanja* zasniva se na jedinstvu časovnih, vannastavnih i vanškolskih organizacionih oblika rada, kao osnovnoj pretpostavci za ostvarivanje cilja kroz dostizanje ishoda i standarda ovog obrazovno-vaspitnog područja.

Školski sport se ostvaruje kroz redovnu nastavu fizičkog vaspitanja, izabranog sporta, obaveznih fizičkih aktivnosti, sekcije, takmičenja, izleta, sportskih dana, nedelje školskog sporta, u okviru pojedinih projekata, sportskih turnira na javnim časovima fizičkog i zdravstvenog vaspitanja

Način praćenja napredovanja učenika-orientacija na ishode. Samoocenjivanje (samoprocena), ocenjivanje od strane nastavnika, samokontrola i provera učenika pomoću tabela datih za proveru svojih sposobnosti, praćenje i evidentiranje učenika za sve sadržaje vezane za van nastavne aktivnosti, sekcije, takmičenja (kako školskih tako i klubskih, javni nastupi...)

Redovne školske sportske manifestacije, slobodni sadržaji, realizuju se u velikoj meri pored motoričkih umenja, navika i znanja, sa ciljem razvoja ličnosti i prevenciji nasilja, maloletničke delinkvencije i narkomanije.

Ciljevi i zadaci

Cilj

Cilj školskog sporta jeste da raznovrsnim motoričkim aktivnostima, u povezanosti sa ostalim vaspitno-obrazovnim područjima doprinese svestranom razvoju ličnosti učenika, razvoju motoričkih sposobnosti, usavršavanju i primeni motoričkih umenja.

Zadaci

- Stimulisati telesni razvitak povećanjem snage mišića i daljem razvoju sposobnosti;
- Podmiriti primarni biomotorički motiv izražen u potrebu za kretanjem, igrom, borbom;
- Uticati na razvoj motoričkih sposobnosti, a posebno na razvoj brzine, koordinacije, izdrživosti, ravnoteže, gipkosti i eksplozivne snage;
- Razviti zglobno mišićne (kinetičke) osetljivosti koje se manifestuju svesnim i samostalnim, upravljanjem, svojim kretanjem;
- Povezati motoričke zadatke u celinu, ali bez stvaranja krutih motoričkih automatizma
- Primena stečenih znanja, umenja i navika u složenijim uslovima (kroz igru, takmičenja i sl.);

Opšti ciljevi i zadaci

- omogućavanje učenicima da razvijaju i praktikuju zdrav životni stil;
- razvijanje svesti o važnosti sopstvenog zdravlja i bezbednosti;
- motivisanje učenika da kvalitetno provode slobodno vreme;
- prevencija nasilja, narkomanije, maloletničke delinkvencije;
- zadovoljavati potrebe za afirmacijom, ali i suzbijati tendencije procenjivanja vlastitih sposobnosti usled nedovoljno razvijene samokritičnosti učenika i učenica;
- zadovoljavati potrebe učenika i učenica za grupnom identifikacijom koja u znatnoj meri ubrzava proces socijalizacije ličnosti;
- razvijati sposobnosti za posmatranje, doživljavanje i stvaranje estetskih vrednosti (lepota kretanja, lepota sportske igre i lepota prirode);

- uvoditi učenike učenice u organizovani sistem priprema za igre, susrete i manifestacije.
- Usvajanje etičkih vrednosti i podsticanje voljnih osobina učenika.

Vrsta aktivnosti	Realizatori	Način realizacije
Izborni sport	Stručno veće nastavnika fizičkog vaspitanja	Stručno veće nastavnika fizičkog vaspitanja na godišnjem nivou planira ponudu izbornih sportova u skladu sa interesovanjem učenika i školskih uslova za njihovu realizaciju.
Obavezne fizičke aktivnosti (5.razred pa na dalje)	Stručno veće nastavnika fizičkog vaspitanja	Stručno veće nastavnika fizičkog vaspitanja na godišnjem nivou planira način ostvarivanja OFA u okviru FZV (Prosvetni glasnik RS“, br 6/17). <i>Fizičko i zdravstveno vaspitanje ostvaruje se kroz:</i> -časove <i>fizičkog i zdravstvenog vaspitanja;</i> - <i>obavezne fizičke aktivnosti</i> učenika. <i>Obavezne fizičke aktivnosti</i> učenika doprinose ostvarivanju postavljenog cilja i ishoda <i>fizičkog i zdravstvenog vaspitanja gde se takođe realizuje program školskog sporta i sportskih aktivnosti.</i> <i>Obavezne fizičke aktivnosti</i> organizuju se u okviru redovnog rasporeda, odnosno prema posebnom rasporedu (kumulativno) ili na drugi način u skladu sa prostornim mogućnostima škole i potrebama učenika (posete sportskim kompleksima,izleti)
Tematske nedelje		Pedagoški kolegijum, stručna veća: Prema planu i programu pedagoškog kolegijuma (dva puta godišnje) priprema se tema i ostverivanje istog na nastavi FZV,udruživanje i korelacija sa ostalim nastavnim premetima kroz tribine i časove.
Sportske sekcije	Stručno veće nastavnika fizičkog vaspitanja	Svake godine stručno veće nastavnika fizičkog vaspitanja, nudi učenicima bogat izbor sportskih sekcija prema njihovim interesovanjima i slobodnom izboru(gimnastika,rukomet,košarka,stoni tenis,odbojka...)
Sportska takmičenja	Stručno veće nastavnika fizičkog vaspitanja	Stručno veće nastavnika fizičkog vaspitanja na godišnjem nivou planira: <ul style="list-style-type: none"> - učešće na sportskim takmičenjima u organizaciji Ministarstva prosvete u saradnji sa Savezom za školski sport i omladine Srbije - učešće na sportskim takmičenjima humanitarnog karaktera - organizovanje sportskih takmičenja u školi - sportska takmičenja preko projekata u

		kojima učestvuje škola
Školski turniri	Stručno veće nastavnika fizičkog vaspitanja	<p>Stručno veće nastavnika fizičkog vaspitanja predlaže i dogovara se u vremenu realizacije jedna od punuđenih tri turnira:</p> <ul style="list-style-type: none"> - u malom fudbalu, šahu, stonom tenisu - međuškolski turniri
Promocija sporta, takmičenja i fer--pleja		<p>Stručno veće nastavnika fizičkog vaspitanja planira uz plan i program nedelja školskog sporta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izrada panoa o aktuelnim sportskim takmičenjima (Olimpijske igre, svetska/evropska prvenstva) s informacijama, rekordima, slikama... - izrada panoa o pojedinim sportovima - izrada panoa o poznatim sportistima - sportska takmičenja promotivnog karaktera - obilazak sportskih kompleksa u gradu ,odlazak na sportske utakmice koje organizuje grad sa slobodnim ulazom - tribine i predavanja uključivanjem učenika sportista ,nastavnika i roditelja - saradnja sa lokalnim sportskim klubovima,organizacijama i udruženjima
Prevenција deformiteta	Stručno veće nastavnika fizičkog vaspitanja	<p><u>Korektivno-pedagoški rad</u> (na časovima FZV i sekcije gimnastike) organizuje se preventivno za sve učenike(učvršćivanje pravilnog držanja tela) sa učenicima smanjenih fizičkih sposobnosti,oslabljenog zdravlja, sa telesnim deformitetima i lošim držanjem tela i kontinuirano praćenje napredovanja u veštinama učenika koji se obrazuju po IOP</p> <p>Realizuje se kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> -predavanja za učenike i prezentacije o mogućim deformitetima tela i posledicama fizičke neaktivnosti,uputstva(usmeno,praktično,slike) -pravilno vežbanje,praktično vežbanje (u okviru gimnastičke sekcije mlađih i starijih razreda)
Nedelja školskog sporta i ugledno/ogledni časovi (dva puta godišnje, I i II polugodište)	Stručno veće nastavnika fizičkog vaspitanja	<p>Stručno veće nastavnika fizičkog vaspitanja :</p> <ul style="list-style-type: none"> - sportska takmičenja (mali fudbal, odbojka, košarka, rukomet,ritmičko-sportskoj gimnastici i plesu) - utakmice učenika i roditelja, učenika i nastavnika kao mere povećanja saradnje,etosa,prevencije nasilja kao i jedna od načina popularizacije škole. - kros - gostovanje istaknutih sportista-saradnja sa bivšim učenicima istaknutim sportistima i uopšte vrhunskim sportistima

		<ul style="list-style-type: none"> - javni čas i ugledni časovi fizičkog vaspitanja - časovi odeljenjske zajednice posvećeni značaju sporta i fizičke aktivnosti - uključivanje učenika sa posebnim potrebama u sportske aktivnosti i vršnjačka podrška učenika - izrada panoa učeničkim crtežima na temu sporta i materijala za sajt škole i školskog lista (<i>Desankina družina</i>) o održanim takmičenjima i pobednicima
Projekti	Stručna služba, veća, rukovodilac škole	-saradnja, učešće u aktuelnim projektima gde se propagiraju zdravi stilovi života, bezbednost, sprečavanje nasilja kroz fer-plej, fizička aktivnost i takmičenja.
Školski projekat	Malac humanitarac	Organizuje se u okviru nedelje sporta
Školski projekat	Đak reporter	Organizacija Ministarstva prosvete i Saceza za školski sport
Inovacije	Stručno veće nastavnika fizičkog vaspitanja	<p>Stručno veće nastavnika fizičkog vaspitanja predlaže inovacije koje nisu identične za obavljanje sportova u svim izdvojenim odeljenjima, a zavise u odnosu na prostorne mogućnosti, kao i školskih uslova za rad u izdvojenim odeljenjima naše škole :</p> <ul style="list-style-type: none"> -Razvijanje i unapređenje kreativnosti i umetničkog stvaralaštva kroz vežbu i pokrete uvođenjem muzike na časovima fizičkog i zdravstvenog vaspitanja. -Korišćenje nastavnog sredstva dobijenog iz projekta „Razvionica“ u nastavi što omogućava i edukaciju studenata da stiču nova znanja, iskustva i veštine neophodne za rad u školi i u opšte u sportu. -samoocenjivanje, samoprocena, samokontrola i provera učenika pomoću tabela datih za proveru svojih fizičkih sposobnosti; -učenik dobrovoljno bira sport koji će pokazati, prezentovati i demonstrirati ostalim učenicima na času nakon čega svi pristupaju praktičnom radu-promovisanje sporta na časovima OFA (razvijanje i negovanje đачkog aktivizma) <p>Realizovanje predmetne nastave dva puta godišnje učenicima 4.razreda gde se promoviše PROGRAM ŠKOLSKOG SPORTA I SPORTSKIH AKTIVNOSTI i način rada sa pravilima ponašanja na časova FZV u starijim razredima.</p>

12. Stručno usavršavanje	Stručna služba, veća, rukovodilac škole	Plan stručnog usavršavanja u ustanovi i van ustanove svake godine vezane za FZV kao i opšte teme obrazovanja i vaspitanja u osnovnim školama.
---------------------------------	---	---

PROGRAM ZAŠTITE OD NASILJA, ZLOSTAVLJANJA I ZANEMARIVANJA, PROGRAM PREVENCIJE I SPREČAVANJA DISKRIMINACIJE I PROGRAMI PREVENCIJE DRUGIH OBLIKA RIZIČNOG PONAŠANJA

Donošenjem Zakona o ratifikaciji Konvencije Ujedinjenih nacija o pravima deteta, Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, Nacionalnim planom akcije za decu naša zemlja se obavezala da preduzme mere za sprečavanje nasilja u porodici, institucijama i široj društvenoj sredini i obezbedi zaštitu deteta. Radi realizacije ovog cilja urađen je **Posebni protokol za zaštitu dece od nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja u obrazovno-vaspitnim ustanovama**. Posebni protokol razrađuje interni postupak u situacijama sumnje ili dešavanja nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja, ali pruža i okvir za preventivne aktivnosti radi unapređenja standarda za zaštitu dece/učenika. Shodno tome u školi postoji tim koji sprovodi i prati realizaciju predviđenog programa.

Opšti cilj: zaštita dece/učenika osnovnoškolskog uzrasta od svih oblika diskriminacije i nasilja u školi.

Zadaci

ZADACI ŠKOLE

- Omogućavanje uslova u školi koji deci i učenicima obezbeđuju život i rad koji doprinose njihovom optimalnom maksimalnom razvoju;
- Interes deteta/učenika je primaran u odnosu na interes svih odraslih koji rade u školi ili učestvuju u radu škole;
- Obezbeđenje poverljivosti podataka i zaštita prava na privatnost deteta i učenika;
- Učešće deteta/učenika u svim fazama procesa zaštite kroz blagovremena i kontinuirana obaveštenja na način koji odgovara njihovom uzrastu i razumevanju situacije i kroz mogućnost da izraze svoje mišljenje;
- Protokol i pravilnici odnose se na sve učenike u školi bez obzira na pol, uzrast, porodični status, etničko poreklo, i bilo koje druge socijalne i individualne karakteristike (boju kože, jezik, veroispovest, nacionalnost, sposobnosti i specifičnosti deteta);
- Sprovođenje i negovanje klime prihvatanja, tolerancije i uvažavanja;
- Uključivanje svih interesnih grupa (učenici, nastavnici, stručni saradnici, administrativno i pomoćno osoblje, direktor, roditelji, staratelji, lokalna zajednica) u donošenje i razvijanje programa prevencije.
- Podizanje nivoa svesti svih uključenih u život i rad škole za prepoznavanje slučajeva diskriminacije, nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja.
- definisanje procedura i postupaka za zaštitu od nasilja i reagovanja u situacijama nasilja;
- Informisanje svih uključenih u život i rad škole o procedurama i postupcima zaštite od diskriminacije i nasilja i procedurama reagovanja u situacijama diskriminacije i nasilja.

ZADACI U OBLASTI PREVENCIJE

- Upoznavanje sa pravnom regulativom Opšteg i Posebnog protokola i pravilnicima o prevenciji i reagovanju u slučajevima diskriminacije i nasilja;
- Izrada Plana za zaštitu dece / učenika od diskriminacije i nasilja;
- Definisanje uloga i odgovornosti u primeni procedura i postupaka;
- Razvijanje i poštovanje bogatstva različitosti i kulture ponašanja u okviru vaspitno-obrazovnih aktivnosti;
- Organizovanje razgovora, tribina, predstava, priredbi o bezbednosti i zaštiti dece/učenika od diskriminacije, nasilja, maloletničke delinkvencije i zloupotrebe alkohola, duvana i psihoaktivnih supstanci;
- Promovisanje tolerancije, drugarstva, uzajamnog poštovanja i saradnje među učenicima;
- Uključivanje tolerancije, drugarstva, uzajamnog poštovanja i saradnje u nastavu i povezivanje sa nastavnim sadržajima;
- Razvijanje humanosti i empatije kod učenika;
- Definisanje pravila ponašanja i posledica kršenja pravila;
- Vođenje evidencije za slučajeve diskriminacije i nasilja u koje je uključen Tim za zaštitu;

ZADACI U OBLASTI INTERVENCIJE

- Usklađena i dosledna primena utvrđenih postupaka i procedura u situacijama diskriminacije i nasilja;
- Saradnja sa relevantnim ustanovama;
- Kontinuirano evidentiranje slučajeva diskriminacije i nasilja;
- Zaštita i podrška deci koja trpe diskriminaciju i nasilje (operativni planovi zaštite);
- Rad sa decom/učenicima koja vrše diskriminaciju i nasilje (operativni planovi zaštite);
- Osnaživanje dece koja su posmatrači diskriminacije i nasilja za konstruktivno reagovanje (operativni planovi zaštite);
- Evaluacija sprovedenih aktivnosti;
- Savetodavni rad sa roditeljima.

Sadržaji

Sadržaji rada Tima za zaštitu dece od diskriminacije, nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja:

- Izrada Plana aktivnosti Tima za zaštitu od diskriminacije, nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja;
- Planiranje, realizacija i praćenje preventivnih aktivnosti;
- Praćenje i procena efekata preduzetih mera u intervenciji;
- Saradnja sa relevantnim ustanovama (Centar za socijalni rad, MUP i Klinički centar);
- Evidentiranje pojava diskriminacije i nasilja (izveštaji na sastancima Tima za zaštitu);
- Prikupljanje dokumentacije (učestalost incidentnih situacija i broj prijava diskriminacije i nasilja);
- Praćenje i vrednovanje učestalosti diskriminacije i nasilja putem istraživanja, zapažanja i provere (obrazac za praćenje bezbednosti učenika u školskom okruženju, ček lista);
- Izveštavanje stručnih tela i organa upravljanja (dva puta godišnje);
- Uključivanje roditelja i staratelja učenika u rad Tima;
- Organizovanje tribina i predavanja u vezi sa diskriminacijom, nasiljem, zanemarivanjem i zlostavljanjem, maloletničkom delinkvencijom i zloupotrebom duvana, alkohola i psihoaktivnih supstanci i procedurama reagovanja;
- Sprovođenje inicijalnog anketiranja učenika i roditelja o bezbednosti u školi;
- Sprovođenje obuke učenika starijih razreda za aktivno učešće u Vršnjačkom timu za

pružanje podrške u prevenciji i intervenciji nasilja.

SARADNJA SA RODITELJIMA

- Upoznavanje roditelja/staratelja sa radom Tima za zaštitu učenika od diskriminacije, nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja;
 - Prisustvo roditelja/staratelja na sastancima Tima za zaštitu;
 - Anketiranje roditelja o bezbednosti učenika u školi;
 - Prezentovanje dobijenih rezultata u proceni bezbednosti u školi na sastancima Saveta roditelja;
- Kontinuirana saradnja sa roditeljima i njihovo uključivanje po pitanju bezbednosti.

KORACI I ODGOVORNOSTI U INTERVENCIJI NA DISKRIMINACIJU I NASILJE

INTERVENCIJA:

Uspostavljanje i održavanje **unutrašnje zaštitne mreže** (definisane ko, kada i na koji način interveniše. U slučaju sumnje o slučaju diskriminacije i težim oblicima nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja obavezno uključivanje drugih institucija (**spoljašnja zaštitna mreža**).

Neposredni vaspitni rad sa decom koja trpe ili čine diskriminaciju i nasilje ili su svedoci diskriminacije i nasilja obavljaju pedagog, psiholog, socijalni radnik škole i odeljenske starešine u saradnji sa roditeljima/starateljima učenika i relevantnim institucijama.

Nakon saznanja o slučaju diskriminacije ili nasilja i obavljenih konsultacija Tim za zaštitu od diskriminacije, nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja

PREUZIMA AKTIVNOSTI:

- Informiše roditelje/staratelje učenika i relevantne ustanove (ukoliko je potrebno) neposredno posle događaja, odnosno saznanja o događaju i u vreme konsultacija između članova Tima;
- Organizovanje posebnih programa osnaživanja dece za konstruktivno postupanje u situacijama diskriminacije i nasilja. Izrada operativnih planova zaštite za učenike;
- Uključuje nadležne ustanove i službe (ukoliko je potrebno): MPNTR, Hitnu pomoć, PU, CZR;
- U slučajevima sumnje za nasilje (koje nije potvrđeno), prati ponašanje potencijalnih učesnika u saradnji sa odeljenskim starešinom, predmetnim nastavnicima, roditeljima/starateljima);
- Evidentira slučaj i prati realizaciju planiranih aktivnosti.

EVIDENCIJA I DOKUMENTACIJA

Evidenciju o slučajevima nasilja vodi:

- Odeljenski starešina, nastavnik, vaspitač
- Tim – ukoliko se uključi u intervenciju
- Stručna služba

U obrasce se upisuje šta se dogodilo, kada, ko su učesnici, kako je prijavljen slučaj diskriminacije ili nasilja, ko je obavešten o slučaju, posledice, preduzete mere, način uključenosti roditelja/staratelja i stručne službe;

Broj i učestalost slučajeva diskriminacije i nasilja se periodično analiziraju na sastancima Tima, Odeljenskog i Nastavničkog veća, Savetu roditelja.

Tim za zaštitu od diskriminacije i nasilja vodi evidenciju o svim slučajevima diskriminacije i nasilja i čuva i dokumentaciju o vaspitnom radu kada je Tim uključen.

PROGRAM PREVENCIJE DISKRIMINACIJE

Upoznavanje učenika, roditelja i svih zaposlenih sa Pravilnikom o postupanju ustanove u slučaju sumnje ili utvrđenog diskriminatornog ponašanja i vređanja ugleda, časti ili dostojanstva ličnosti;

Utvrđivanje procedura zaštite i reagovanja u slučajevima diskriminacije ili sumnje na diskriminaciju;

Organiziranje tribina, predavanja i radionica o prevenciji i zaštiti od diskriminacije;
Promoviranje tolerancije, drugarstva, uzajamnog poštovanja i saradnje među učenicima;
Uključivanje tolerancije, drugarstva, uzajamnog poštovanja i saradnje u nastavu i povezivanje sa nastavnim sadržajima.

Prevenција maloletničke delinkvencije, zloupotrebe alkohola, duvana i psihoaktivnih supstanci:

- razgovori, radionice i predavanja na tribinama;
- radionice i predavanja na časovima odeljenske zajednice;
- Nastavni sadržaji o štetnosti upotrebe duvana, alkohola i psihoaktivnih supstanci na časovima predmetne nastave;
- Aktivnosti i sadržaji u slobodnim i vannastavnim aktivnostima u školi kojima se promovisu i praktikuju zdravi stilovi života.

PROGRAM VANNASTAVNIH AKTIVNOSTI UČENIKA

Obrazovni-vaspitno cilj učeničkih vannastavnih aktivnosti jeste da doprinesu razvoju ličnosti na obrazovnom, saznanom, kreativnom, društvenom i ličnom planu.

Zadaci vannastavnih aktivnosti su:

- proširivanje i produblivanje, kao i sticanje novih znanja i umenja prema interesovanjima učenika;
- zadovoljavanje specifičnih interesovanja učenika uz aktivno usmeravanje njihovih sklonosti, sposobnosti interesovanja i podsticanje profesionalnog razvoja;
- motivisanje i osposobljavanje učenika za samostalan i kreativan rad;
- omogućavanje učenicima organizovanje zabave i rekreacije, kao i drugih uslova da samostalno koriste slobodno vreme i organizuju duhovni, kulturni i društveni život u sredini u kojoj žive i rade.

Za ostale vannastavne aktivnosti učenici se individualno opredeljuju. Zato se na početku školske godine izvrši uvid u interesovanja za rad u pojedinim sekcijama, odnosno slobodnim aktivnostima. Na osnovu dobijenih rezultata analize uspešnosti u prethodnoj godini, kao i interesovanja učenika, zatim kadrovskih i materijalnih uslova škole, izvrši se izbor vrste i oblika slobodnih aktivnosti koje će se realizovati tokom školske godine.

Pri organizovanju vannastavnih aktivnosti poštuju se sledeći principi:

- slobodno i dobrovoljno opredeljivanje učenika u izboru aktivnosti i udruživanju na osnovu individualnih interesovanja i sposobnosti;
- aktivno učešće učenika u organizovanju rada, planiranju i programiranju sadržaja, metoda i postupaka u sekcijama, analizi ostvarenih rezultata;
- povezanost i jedinstvo slobodnih aktivnosti sa ostalim obrazovno-vaspitnim aktivnostima uz koordiniran rad svih vaspitnih činilaca.

VRSTA VANNASTAVNE AKTIVNOSTI	CILJ
<p>Kulturno-umetničke sekcije (dramsko-recitatorska, novinarska, likovna, muzička, hor i orkestar, kreativna radionica, pokaži šta znaš, crkveno pojanje, čitoljupci..)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - razvijanje radoznalosti i otvorenosti za nove, aktuelne pojave umetnosti i kulturi; -razvijanje mašte, originalnosti i smisla za lepo; - razvijanje opažanja, kritičkog mišljenja, slobodnog kreativnog izražavanja učenika.
<p>Naučno-istraživačke sekcije (ogledi u prirodnim naukama, logičke igre, etnoturistička...)</p>	<ul style="list-style-type: none"> -razvijanje sklonosti i sposobnosti učenika u odgovarajućoj naučnoj disciplini, posebno stvaralačkih sposobnosti i saznajnih mogućnosti učenika; - razvijanje logičkog i kritičkog mišljenja učenika; - stvaranje uslova i podsticanje kreativnog rada učenika; - navikavanje i osposobljavanje učenika za korišćenje naučpopularne i stručne literature, priručnika i leksikona; - uvođenje učenika u metode naučnog istraživanja i upoznavanje učenika sa multidisciplinarnim i interdisciplinarnim pristupom rešavanju naučnih problema; - razvijanje spretnosti učenika za eksperimentalni i praktičan rad.
<p>Sportsko-rekreativne sekcije (sporstka sekcija, džudo, sportska gimnastika, stoni tenis)</p>	<ul style="list-style-type: none"> -obuhvat što većeg broja učenika posebnim programom fizičkog vežbanja, koji, zajedno sa opštim programom čini jedinstvenu celinu, odnosno jedinstven sistem školskog fizičkog vaspitanja; - zadovoljenje novih i sve raznovrsnijih želja i interesovanja školske omladine za bavljenje raznim granama fizičkog vežbanja u slobodnom vremenu; - otkrivanje mogućnosti i lepote stvaranja u fizičkoj kulturi, u sportu, gimnastici, igri, plesu i pomaganje učenicima da svestrano razviju svoje prirodne sposobnosti za fizičko vežbanje; - podsticanje učenika da nauče kako da fizičko vežbanje integrišu u svoj svakodnevni život i da aktivnost u ovoj oblasti razviju kao svoju trajnu potrebu i obavezu.
<p>Sekcije u oblasti tehnike (saobraćajna, tehničko-informatička, programerska sekcija)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - sticanje osnovnog tehničkog i informatičkog obrazovanja, znanja u oblasti saobraćaja i osposobljavanje za primenu tih znanja; -savladavanje osnovnih principa rukovanja različitim sredstvima rada,objektima tehnike i upravljanja tehnološkim procesima; -razvijanje sposobnosti praktičnog stvaranja;

	<ul style="list-style-type: none"> -razvoj psihomotornih sposobnosti; -razvijanje stvaralačkog i kritičkog mišljenja; -razvijanje preciznosti u radu, upornosti i istrajnosti pri rešavanju zadataka.
<p>Kulturne i sportske manifestacije, izložbe, konkursi, tribine u školi – učešće na školskim priredbama, u kvizovima, takmičenjima, maskenbalima, modnim revijama, literarnim i likovnim konkursima, izložbama, tribinama, sportskim nadmetanjima u organizaciji škole...</p>	<ul style="list-style-type: none"> -razvijanje takmičarskog duha; - razvijanje opšte kulture; -razvijanje i podsticanje stvaralačke aktivnosti; -razvijanje mašte, originalnosti i smisla za lepo; -osposobljavanje učenika za ispunjenje slobodnog vremena sadržajima iz oblasti kulture, nauke, tehnike, umetnosti, sporta...
<p>Posete ustanovama i manifestacijama van škole – posete muzejima, bioskopima, pozorištu, Simfonijskom orkestru, sajmovima, izložbama, naučnim, sportskim i kulturnim manifestacijama</p>	<ul style="list-style-type: none"> -saradnja sa lokalnom zajednicom -razvijanje opšte kulture; -razvijanje i podsticanje stvaralačke aktivnosti; -razvijanje mašte originalnosti i smisla za lepo; -osposobljavanje učenika za ispunjenje slobodnog vremena sadržajima iz oblasti kulture, nauke, tehnike, umetnosti, sporta...
<p>Humanitarne aktivnosti – prikupljanje pomoći, učešće u humanitarnim akcijama, vršnjačka pomoć učenicima koji slabije napreduju</p>	<ul style="list-style-type: none"> -razvijanje humanosti; -poštovanje razlika i tuđih potreba; -razvijanje takmičarskog duha.
<p>Ekološke akcije – akcije uređenja školskog prostora, sakupljanja sekundarnih sirovina</p>	<ul style="list-style-type: none"> -razvijanje ekološke svesti učenika
<p>Eksurzije i izleti</p>	<ul style="list-style-type: none"> -neposredno upoznavanje pojava i odnosa u prirodnoj i društvenoj sredini; -upoznavanje kulturnog, istorijskog i duhovnog nasleđa i privrednih dostignuća; -proučavanje objekata i fenomena u prirodi; -uočavanje uzročno-posledičnih odnosa u konkretnim prirodnim i društvenim uslovima; -upoznavanje načina života i rada ljudi pojedinih krajeva; -razvijanje pozitivnog odnosa prema nacionalnim, kulturnim, etičkim i estetskim vrednostima, sportskim potrebama i navikama, pozitivnim socijalnim odnosima, kao i shvatanje značaja zdravlja i zdravih stilova života; -razvijanje interesovanja za prirodu i izgrađivanje ekoloških navika; - podsticanje ispoljavanja pozitivnih emocionalnih doživljaja.

Stručno veće razredne nastave odabralo je, osmislilo i donelo programe sekcija za mlađe razrede:

Broj	Naziv Sekcije
1.	matematička
2.	recitatorska
3.	literarna
4.	dramska
5.	likovna
6.	ljubitelji engleskog
7.	muzičko-horsko-folkl.

Stručna veća odabrala su, osmislila i donela programe sekcija za starije razrede:

Broj	Sekcija
1.	dramska
2.	recitatorska
3.	literarna
4.	ljubitelji engleskog jezika
5.	ljubitelji nemačkog jezika
6.	ekološka sekcija
7.	likovna
8.	muzička
9.	saobraćajna
10.	bibliotečka
11.	košarka
12.	odbojka
13.	Dečji savez i CK

**Posebni programi sekcija dati su u posebnim dokumentima i čine sastavni deo Školskog programa.*

PROGRAM PROFESIONALNE ORIJENTACIJE

Program profesionalne orijentacije treba da podučí učenike kako se donose profesionalne odluke i prave izbori.

Cilj profesionalne orijentacije u osnovnoj školi jeste razvijanje spremnosti učenika da stíču znanja i iskustva o sebi i svetu rada i da donose realne odluke u pogledu svog daljeg obrazovanja. Profesionalna orijentacija takođe pomaže roditeljima/starateljima u izboru zanimanja njihove dece, uzimajući u obzir njihove sposobnosti i sklonosti.

Tim za profesionalnu orijentaciju, koju čine razredne starešine učenika 8. razreda i stručni saradnici, prati individualne sklonosti i interesovanja učenika i usmerava ih.

Uzimajući u obzir trenutno stanje na tržištu rada (nezaposlenost, neusklađenost nacionalne strategije zapošljavanja sa obrazovnim sistemom), u narednom periodu, rad u ovoj oblasti unapredićemo u onim segmentima gde realno možemo pomoći učenicima u profesionalnoj orijentaciji, obzirom na njihov uzrast i socijalnu i obrazovnu strukturu porodica iz kojih dolaze. Fokus u radu sa učenicima nižih razreda u ovoj oblasti biće na informisanju, a u višim razredima će se realizovati i ostali segmenti rada.

Uzrast	Programski sadržaji	Indikatori promena	Nosioci poslova
PRVI-ČETVRTI RAZRED	<ul style="list-style-type: none"> • kroz nastavne aktivnosti akcentovane na oblast rada • časovi odeljenjske zajednice – razgovor o zanimanjima • podrška učenicima kod kojih su primećene sklonosti od strane učitelja 	<p>učenici uviđaju smisao pojma rada u ljudskom životu</p> <p>pozitivna odeljenjska atmosfera gde svaki</p> <p>učenik ima mogućnosti da se razvija prema svojim posebnostima</p>	Učitelji, stručni saradnici, Tim za profesionalnu orijentaciju
PETI RAZRED	<ul style="list-style-type: none"> • kroz nastavne aktivnosti akcentovane na oblast rada • časove odeljenjske 	<p>učenici uviđaju smisao pojma rada u ljudskom životu</p> <p>pozitivna odeljenjska</p>	Odeljenjske starešine, predmetni nastavnici, stručni saradnici, Tim za profesionalnu

	<p>zajednice - kako me drugi vide</p> <ul style="list-style-type: none"> • podrška učenicima kod kojih su primećene skolonosti od strane predmetnih nastavnika 	<p>atmosfera gde svaki učenik ima mogućnosti da se razvija prema svojim posebnostima</p>	<p>orijentaciju</p>
ŠESTI RAZRED	<ul style="list-style-type: none"> • primena priručnika „Vodič kroz zanimanja“ u izdanju Nacionalne službe za zapošljavanje na časovima odeljenjske zajednice i informatike 	<p>učenici su upoznati sa osnovnim koracima u procesu donošenja profesionalnih odluka</p> <p>kako da on line sami naprave lični karijerni portfolio</p>	<p>Odeljenske starešine, predmetni nastavnici, stručni saradnici, Tim za profesionalnu orijentaciju</p>
SEDMI RAZRED	<ul style="list-style-type: none"> • Predstavljanje plana rada Tima za PO roditeljima učenika 7. razreda i na Savetu roditelja. • Na časovima OS predstavljanje plana rada u vezi sa profesionalnom orijentacijom učenicima 7. • Anketiranje roditelja učenika zainteresovanih za učešće u radionicama projekta GIZ. • Sprovođenje izabranih radionica iz projekta GIZ. Sprovode ih razredne starešine u saradnji sa PP 	<p>učenici su zainteresovaniji i odgovorniji u procesu nastave</p> <p>- lični uvid , podrška od strane vršnjačke grupe i nastavnika čini da učenik osvesti svoje profesionalne karakteristike</p>	<p>Odeljenske starešine, predmetni nastavnici, stručni saradnici, Tim za profesionalnu orijentaciju</p>

	službom.		
OSMI RAZRED	<ul style="list-style-type: none"> • Predstavljanje plana rada Tima za PO roditeljima učenika 8. razreda i na Savetu roditelja. • Na časovima OS predstavljanje plana rada u vezi sa profesionalnom orijentacijom učenicima 8. • Anketiranje roditelja učenika zainteresovanih za učešće u radionicama projekta GIZ. • Sprovođenje izabranih radionica iz projekta GIZ. Sprovode ih razredne starešine u saradnji sa PP službom • Uključivanje roditelja eksperata u predavanja iz domena svojih zanimanja. • Organizovanje realnih susreta sa srednjim školama u prostorijama naše škole. Ovi realni susreti namenjeni su i roditeljima/starateljima i učenicima. • Upoznavanje učenika završnog razreda sa opštim uslovima i propozicijama za upis u srednje škole (bodovanje, Lista želja, zdravstveni uslovi itd). • Isticanje opisa 	samosvestan učenik -informisan učenik -- --siguran u svoj profesionalni izbor	Odeljenske starešine, predmetni nastavnici, stručni saradnici, Tim za profesionalnu orijentaciju

	<p>zanimanja tokom popunjavanja Lista želja.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Informisanje učenika o Sajmovima srednjih škola i o Centru za upis u srednje škole. • Posete srednjim školama (Dan otvorenih vrata) • Upoznavanje sa sajtom Izaberi srednju. 		
--	--	--	--

PROGRAM ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

Zdravstveno vaspitanje učenika obuhvata sticanje higijenskih znanja, veština i navika, upoznavanje bioloških i fizioloških funkcija organizma. Zdravstveno vaspitanje podrazumeva i obezbeđivanje dobrih higijenskih i mentalno-higijenskih uslova koji se odnose na školsku sredinu, ali i porodične uslove. Zdravstveno vaspitanje učenika mora biti zajednička briga svih zaposlenih.

Ciljevi Programa:

- Sticanje znanja, formiranje stavova i ponašanja učenika u vezi sa zdravim načinom života i razvojem humanizacije odnosa među ljudima;
- Unapređivanje higijenskih i radnih uslova u školi i eliminisanje uticaja koji štetno deluju na zdravlje;
- Ostvarivanje aktivnog odnosa i uzajamne saradnje škole, porodice i zajednice na razvoju, zaštiti i unapređivanju zdravlja učenika.

Program zdravstvene zaštite

Uzrast	Programski sadržaji	Načini realizacije	Nosioci poslova
Mlađi uzrast	<p><u>Zdrava ishrana</u></p> <p>Utvrđivanje sopstvenih potreba za hranom i njihov odnos sa rastom i razvojem;</p>	<p>Nastava, ČOS, razgovori i predavanja,</p> <p>organizacija užine,</p>	<p>Učitelji,</p> <p>zdravstveni</p>

	<p>raznovrsna</p> <p>ishrana; upoznavanj različitih fizičkih, sposobnosti i faza u razvoju organizma;</p>	<p>edukativne</p> <p>radionice, časovi fizičkog i zdravstvenog vaspitanja</p>	<p>radnici,</p> <p>stručnjaci, stručni saradnici.</p>
	<p><u>Briga o telu</u></p> <p>Sticanje osnovnih higijenskih navika: pranje ruku, kupanje, higijena usta i zuba, higijena odevanja i higijena stanovanja</p>	<p>Nastava, ČOS, predavanja, praktična primena stečenih znanja u školi.</p>	<p>Učitelji, lekar, članovi tima Zavoda za Zaštitu zdravlja, stručni saradnici.</p>
	<p><u>Fizička aktivnost i zdravlje</u></p> <p>Nalaženje zadovoljstva u fizičkim aktivnostima: sticanjem bazičnih sposobnosti, pokretljivosti; igra; značaj odmora</p>	<p>Nastava fizičkog vaspitanja, izabrani sport, bavljenje sportom</p>	<p>Učitelji, nastavni ci fizičkog vaspitanja, treneri, Sportskih klubova</p>
	<p><u>Zdravo ponašanje</u></p> <p>Utvrđivanje zdravog ponašanja; potreba za odmorom; spavanje i rekreacija;</p>	<p>Nastava, ČOS, predavanja, radionice</p>	<p>Učitelji, zdravstveni radnici, stručni saradnici.</p>
	<p><u>Pravilno korišćenje zdravstvenih službi</u></p> <p>Upoznavanje i kontakti s lekarom, stomatologom, medicinskom sestrom i zdravstvenim ustanovama</p>	<p>Nastava, Sistematski pregledi, posete zdravstvenih Radnika školi, razgovori</p>	<p>Učitelji, zdravstveni radnici, stručni saradnici.</p>
Stariji uzrast	<p><u>Zdrava ishrana</u></p> <p>Utvrđivanje sopstvenih potreba za hranom i njihov odnos sa rastom i razvojem;</p> <p>Raznovrsna ishrana; upoznavanje različitih fizičkih sposobnosti i faza u razvoju organizma</p>	<p>Nastava biologije, OZ ČOS, predavanja i razgovori, organizacija užine</p>	<p>Nastavnik biologije, odeljenjske starešine, zdravstveni radnici, stručni saradnici</p>
	<p><u>Briga o telu</u></p> <p>Razvijanje lične odgovornosti za brigu o telu: kosi, ustima, nosu; čistoća tela, briga o odeći; zdrave navike, nepušenje, bolesti zavisnosti.</p>	<p>Nastava biologije, fizičkog vaspitanja, ČOS, razgovori i predavanja u okviru OZ, tribine</p>	<p>Nastavnik biologije, fizičkog</p>

			vaspitanja, odeljenjske starešine, zdravstveni radnici, stručni saradnici.
<u>Fizička aktivnost i zdravlje</u> Primenjivanje fizičkih sposobnosti u dnevnim aktivnostima: razvijanje pozitivnih stavova za fizičko vežbanje; korišćenje vremena i rekreacije; izbor aktivnosti, sportova i klubova za vežbu	Nastava fizičkog vaspitanja, ČOS, ČOZ, slobodne aktivnosti, bavljenje sportom u klubovima	Nastavnik fizičkog vaspitanja, odeljenjske starešine, treneri sportskih klubova	
<u>Zdravo ponašanje</u> Naučiti kako da se spreči bolest: prirodne odbrane organizma; sprečavanje infekcija; suočavanje sa razvojnim strahovima i anksioznošću	Nastava biologije, ČOS, predavanja i razgovori u Okviru OZ, prikazivanje video materijala	Nastavnik biologije, odeljenjske starešine, zdravstveni radnici, psiholog	
<u>Pravilno korišćenje zdravstvenih službi</u> Otkrivanje da odgovarajuće službe pružaju zdravstvenu Pomoć pojedincu, organizaciji, različitim socijalnim grupama, zajednici u celini	Sistematski pregledi, posete zdravstvenih radnika školi, razgovori, posete zdrav. ustanovama	Odeljenjske starešine, zdravstveni radnici, direktor, stručnjaci, stručni saradnici.	

PROGRAM SOCIJALNE ZAŠTITE

Cilj programa socijalne zaštite u školi je očuvanje i unapređenje nivoa socijalne sigurnosti učenika.

Aktivnosti	Način realizacije
Prikupljanje podataka o socijalnom statusu	Svake godine se sprovodi anketa kako bi se

učenika i izrada socijalne karte učenika	odredio socijalni profil ili status učenika na nivou cele škole. Učitelji i odeljenske starešine prikupljaju podatke u svojim odeljenjima, i to prema sledećim parametrima: broj dece bez oca/majke; broj dece koja imaju status raseljenih lica; broj dece drugih nacionalnosti; broj učenika koji putuju do škole; broj dece koja su izuzetno socijalno ugrožena; broj dece čiji roditelji nemaju rešeno stambeno pitanje; broj dece u hraniteljskim porodicama; obrazovni nivo roditelja.
Podrška učenicima u nastavi i učenju iz socijalno ugroženih kategorija stanovništva	Individualizacija nastave i izrada IOP-a za učenike na osnovu detaljne analize njihovog socijalnog statusa.
Podela besplatnih udžbenika učenicima	Pored besplatnih udžbenika za učenike koji su ostvarili to pravo, škola omogućuje onim učenicima kojima je potrebno da zadužuju udžbenike školske biblioteke i vraćaju ih na kraju školske godine.
Prikupljanje sredstava za humanitarni fond	Već duži niz godina u školi postoji Humanitarni fond (čiji su osnivači Učenički parlament, Savet roditelja i škola) čija sredstva su namenjena bolesnim učenicima i učenicima sa izuzetno lošim socijalnim statusom. Sredstva ovog fonda se usmeravaju za lečenje, pomoć za smrtne slučajeve u porodici i kod najtežih slučajeva kupuju se hrana i odeća. Članovi fonda su iz redova nastavnika i Saveta roditelja.
Humanitarne akcije	-Akcije koje organizuju učenici i zaposleni u školi kao pomoć učenicima kojima je potreban školski pribor, odeća, obuća. - Organizovanje akcije „Knjiga za druga“. - Akcije prikupljanja sredstava za lečenje težih zdravstvenih problema (lečenje van grada, u inostranstvu...).
Podela gratisa za ekskurzije i rekreativnu nastavu	Prilikom sklapanja ugovora sa agencijama koje su izvođači ekskurzija i rekreativne nastave, jedan od uslova škole je da obezbede gratisa za socijalno ugrožene učenike. U podeli gratisa učestvuju nastavnici, učenici i roditelji.
Besplatna užina	Veliki broj učenika škole dobija besplatnu užinu, u saradnji sa „Pčelicom“ i gradom.
Saradnja sa lokalnom zajednicom i ustanovama (Centrom za socijalni rad, Centrom za hraniteljstvo i usvojenje)	Zbog činjenice da oko 2% naših učenika živi u hraniteljskim porodicama, škola u saradnji sa Centrom za socijalni rad i Centrom za hraniteljstvo i usvojenje organizuje sastanke zbog praćenja razvoja tih učenika. Škola održava stalnu komunikaciju sa Centrom za

	socijalni rad radi pružanja zaštite i podrške učenicima. Učenicima koji imaju zdravstvene probleme, škola u saradnji sa Opštinom Palilula obezbeđuje besplatan prevoz od kuće do škole.
--	--

PROGRAM ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

Program zaštite životne sredine obuhvata sledeće **aktivnosti**:

- Obeležavanje važnih ekoloških datuma
- Ekološke akcije
- Izložbe

Ciljevi:

- Podizanje svesti o neophodnosti očuvanja životne sredine radi očuvanja zdravlja
- Isticanje globalnih ekoloških problema i opasnosti od njih
- Uključivanje učenika naše škole u aktivnosti očuvanja životne sredine i podizanja nivoa ekološke svesti
- Uređenje školskih zelenih površina i oplemenjivanje unutrašnjeg školskog prostora biljkama i drugim sadržajima
- Skretanje pažnje javnosti na konkretne probleme u našoj životnoj sredini

Vrsta aktivnosti	Sadržaji	Način realizacije
Obeležavanje važnih ekoloških datuma	16. 10. Svetski dan hrane 5. 3. Svetski dan energetske efikasnosti 22. 3. Svetski dan zaštite voda 22. 4. Dan planete zemlje 5. 6. Svetski dan zaštite životne sredine	<ul style="list-style-type: none"> • organizovanje stručnog predavanja ili tribina • izrada likovnih radova učenika • izrada panoa • izrada stručnih i prigodnih tekstova • obaveštavanje medija o akcijama koje su važne za očuvanje životne sredine u okolinu škole
Ekološke akcije	Akcije sređivanja školskog unutrašnjeg prostora i dvorišta	<ul style="list-style-type: none"> • ozelenjavanje školskih dvorišta • oplemenjivanje školskog prostora saksijskim biljkama • sađenje drveta generacije • akcije čišćenja školskog prostora
Izložbe	U okviru aktivnosti obeležavanje ekoloških datuma i skretanje pažnje na potrebu zaštite životne sredine	<ul style="list-style-type: none"> • izložbe radova učenika i nastavnika u školskom prostoru na temu ekologija i zaštita životne sredine

PROGRAM SARADNJE SA LOKALNOM ZAJEDNICOM

Škola prati i uključuje se u dešavanja na teritoriji jedinice lokalne samouprave i zajedno sa njenim predstavnicima planira sadržaj i način saradnje, naročito o pitanjima od kojih zavisi razvitak škole. Saradnja sa lokalnom samoupravom realizuje se na osnovu programa saradnje.

Program saradnje sa lokalnom samoupravom obuhvata sledeće **aktivnosti**:

- Saradnja škole sa predstavnicima Policijske uprave i saobraćajne policije u Novom Pazaru
- Saradnja škole sa predstavnicima Centra za socijalni rad;
- Saradnja škole sa predstavnicima zdravstvenih ustanova;
- Sastanci rukovodećih organa škole sa mesnim kancelarijama u mestima gde se nalaze naša izdvojena odeljenja;
- Saradnja škole sa rukovodećih organa škole sa predstavnicima javnih preduzeća;
- Saradnja škole sa predstavnicima Grada, gradskih opština, prvenstveno Palilule;
- Saradnja sa privrednicima u cilju poboljšanja uslova života i rada u školi;
- Zajedničke humanitarne akcije škole i lokalne zajednice.
- saradnja sa Interresornom komisijom: na predlog škole, a uz saglasnost roditelja, interesorna komisija procenjuje kojim učenicima je potrebna dodatna obrazovna, zdravstvena ili socijalna podrška
- saradnja u vezi sa nagrađivanjem najuspešnijih učenika na nivou Grada i opštine, promovisanje najboljih učenika škole

Programski sadržaji	Načini realizacije	Nosioci poslova
Saradnja sa opštinskom Upravom	Finansijska podrška, posete kulturnim dešavanjima	Direktor
Projekti (za unapređivanje materijalno – tehničkih uslova rada, unapređenje rada škole, infrastrukture...)	Prikupljanje dokumentacije, učešće na konkursima, izrada projekata, finansiranje	Direktor, Tim za obezbeđivanje kvaliteta i razvoj škole, Školski odbor, Savet roditelja
Sastanci vezani za rad škole	Dogovor, diskusija, analiza, davanje predloga, podnošenje	Direktor, predstavnici lokalne

	izveštaja, planova	samouprave, Školski odbor, Savet roditelja, Stručna veća, Pedagoški kolegijum, Učenički parlament
Saradnja sa svim važnim institucijama za rad škole na teritoriji opštine	Posete, organizovanje aktivnosti, učešće u aktivnostima	Direktor, predstavnici lokalne samouprave, Školski odbor, Savet roditelja, učenici, roditelji, nastavnici
Saradnja sa mesnim kancelarijama na čijim teritorijama se nalazi matična škola i izdvojena odeljenja	Razmatranje problema vezanih za rad škole i rešavanje istih	Direktor, predstavnici mesnih zajednica, nastavnici, roditelji
Saradnja sa Javnim gradskim prevozom	usklađivanje polazaka autobusa sa školskim rasporedom i uvođenje novih polaska/linija	Direktor, predstavnici mesnih zajednica,

PROGRAM SARADNJE SA PORODICOM

Program saradnje sa porodicom obuhvata sledeće **aktivnosti**:

- Informisanje roditelja/staratelja o dešavanjima u školi preko veb sajta i oglasne table
- Informisanje roditelja/staratelja preko veb-sajta o izostancima njihove dece iz škole na dnevnom nivou.
- Savetovanje roditelja/staratelja
- Participacija roditelja/staratelja u životu i radu škole
- Konsultovanje roditelja/staratelja u donošenju odluka
- Dan otvorenih vrata
- Anketiranje roditelja/staratelja
- Pomoć roditeljima u ostvarivanju vaspitne funkcije porodice
- Upoznavanje roditelja/staratelja sa članovima Zakona o sistemu osnovnog obrazovanja koji se odnose na saradnju s porodicom na Savetu roditelja i roditeljskim sastancima

Ciljevi i zadaci

- Ojačati porodicu kroz individualne razgovore sa stručnom službom
- Ukazati na važnost pravilnog funkcionisanja porodice
- Uspostaviti dobru saradnju radi jedinstvenog delovanja na vaspitanje i obrazovanje dece
- Uzajamno povezivanje i delovanje škole i porodice kao uslov za uspešno ostvarivanje ciljeva vaspitanja i obrazovanja dece
- Uticati na pravilan izbor zanimanja

Sadržaji

- Prijem roditelja/staratelja („otvorena vrata“ jednom mesečno)
- Redovni i vanredni roditeljski sastanci
- Saradnja sa roditeljima/staratelja na polju profesionalne orijentacije i izboru zanimanja
- Saradnja roditelja/staratelja s Timom za bezbednost i zajednički rad na poboljšanju discipline i bezbednosti učenika
- Anketiranje roditelja/staratelja o nivou bezbednosti učenika u školi na godišnjem nivou
- Izrada panoa
- Omogućiti dostupnost svih potrebnih informacija na veb sajtu škole
- Redovno ažuriranje ocena i izostanaka u elektronskom dnevniku
- Oglasna tabla za roditelje/staratelje
- Individualni savetodavni rad stručne službe ili odeljenjskih starešina
- Saradnja sa institucijama i organizacijama u cilju ostvarivanju zakonskih prava i poboljšanja porodičnih odnosa (Centar za socijalni rad, Centar za usvojenje i hraniteljstvo itd).
- Organizacija predavanja, radionica, tribina za roditelje /staratelje o različitim temema
- Učešće roditelja /staratelja u realizaciji nastave i vannastavnih aktivnosti
- Učešće roditelja /staratelja u realizaciji poseta i izleta za učenike
- Učešće roditelja /staratelja u humanitarnim i kulturnim aktivnostima
- Učešće roditelja/staratelja u izradi IOP – saradnja sa STIO
- Donošenje odluka iz svoje nadležnosti (Savet roditelja)
- Učešće roditelja u Stručnom aktivu za razvojno planiranje i dr. organima i timovima škole
- Anketiranje roditelja o njihovom zadovoljstvu saradnjom škole (na polugodištu i na kraju školske godine)

PROGRAM IZLETA, EKSKURZIJA I NASTAVE U PRIRODI

Ciljevi i zadaci

- Savlađivanje i usvajanje dela nastavnog programa neposrednim upoznavanjem pojava i

<p>odnosa u prirodnoj i društvenoj sredini</p> <ul style="list-style-type: none"> • upoznavanje kulturnog nasleđa i privrednih dostignuća • proučavanje objekata i fenomena u prirodi • uočavanje uzročno - posledičnih odnosa u konkretnim prirodnim i društvenim uslovima • razvijanje interesovanja za prirodu i izgrađivanje ekoloških navika • upoznavanje načina života i rada ljudi pojedinih krajeva • razvijanje pozitivnog odnosa prema: nacionalnim, kulturnim i estetskim vrednostima, sportskim potrebama i navikama, pozitivnim socijalnim odnosima, kao i shvatanje značaja zdravlja i zdravih stilova života • podsticanje ispoljavanja pozitivnih emocionalnih doživljaja
<p>Vrste aktivnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sadržaji ekskurzije, izleta i nastave u prirodi • Priprema i izvođenje ekskurzije, izleta i nastave u prirodi • Uslovi za izvođenje ekskurzije, izleta i nastave u prirodi • Analiza izveštaja sa ekskurzija, izleta i nastave u prirodi
<p>Način realizacije</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sadržaji ekskurzije, izleta, ostvaruju se na osnovu nastavnog plana i programa obrazovno-vaspitanog rada i na osnovu izveštaja o realizovanim ekskurzijama, a predlaže ga Tim za ekskurzije; • Savet roditelja daje saglasnost za izvođenje izleta, ekskurzija i nastave u prirodi i daje predloge i sugestije za pravce izvođenja. • Izleti, ekskurzije i nastava u prirodi izvode se u skladu sa zakonom o javnim nabavkama. • Tim za izlete, ekskurzije i nastavu u prirode sastavlja materijal za učenike za sve predviđene destinacije. • Izleti, ekskurzije i nastava u prirodi će se realizovati ako se prijavi dovoljan broj učenika predviđen zakonom. • Destinacije za izlete i ekskurzije se definišu u skladu sa nastavnim planom i programom za određeni razred. • Tim za ekskurzije analizira izveštaja sa ekskurzija, izleta i nastave u prirodi

PROGRAM RADA ŠKOLSKE BIBLIOTEKE

Program rada školske biblioteke sastavni je deo školskog programa.

Prema čl. 50. Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju, školska biblioteka je mesto bibliotečko-informacione, vaspitno-obrazovne i kulturne aktivnosti škole. U školskoj biblioteci

prikuplja se, obrađuje i učenicima, nastavnicima i stručnim saradnicima daje na korišćenje bibliotečko-informaciona građa (knjige, serijske publikacije i dr.) i izvori.

Zadatak školske biblioteke je da kod učenika razvija navike čitanja i korišćenja bibliotečkih usluga, kao i da učenike osposobljava da koriste informacije u svim oblicima i na svim medijima i omogući im da ovladaju veštinama potrebnim za učenje u toku celog života.

Oblast rada	Programski sadržaj
I Planiranje i programiranje obrazovno-vaspitnog rada	<ul style="list-style-type: none"> - Izrađivanje godišnjeg plana rada i mesečnih planova - Planiranje rada sa učenicima u školskoj biblioteci
II Praćenje i vrednovanje obrazovno-vaspitnog rada	<ul style="list-style-type: none"> - Učešće u izradi Godišnjeg plana rada škole, - Praćenje nastavnih planova (kroz saradnju sa nastavnicima) i usaglašavanje nastavnih sadržaja više predmeta - Odabiranje i pripremanje literature i druge građe za obeležavanje važnih dana u vezi sa knjigom, čitanjem i bibliotekom - Vođenje bibliotečkog poslovanja (inventarisanje knjiga) - Praćenje realizacije časova tematske nastave i korišćenje rezultata sopstvenog istraživačkog rada za poboljšanje obrazovno-vaspitnog rada u školi - Praćenje i vrednovanje realizacije aktivnosti školskih projekata - Upoznavanje sa radom školskih bibliotekara u svetu i korišćenje novih saznanja i dostignuća za poboljšanje sopstvenog rada i rada škole
III Rad sa nastavnicima	<ul style="list-style-type: none"> - Organizovanje nastavnih časova srpskog jezika i drugih predmeta u čitaonici biblioteke, dopunske i dodatne nastave - Saradnja sa nastavnicima oko utvrđivanja godišnjeg plana obrade lektire - Dogovor o korišćenju resursa biblioteke u procesu nastave u skladu sa Školskim programom - Priprema zajedničkih časova sa nastavnicima povodom obeležavanja važnih dana u vezi sa knjigom, čitanjem i bibliotekom - Podsticanje nastavnika na korišćenje stručne literature i različitih izvora informacija - Informisanje nastavnika o sadržajima elektronskih izvora informacija u vezi sa profesionalnim razvojem - Zajedničko učešće na stručnim skupovima i pisanje stručnih radova sa nastavnicima - Učešće u pripremi i realizaciji školskih priredbi, tribina, sportskih i kulturnih manifestacija, poseta pisaca i pozorišnih grupa, odlazaka na pozorišne, bioskopske predstave i koncerte
IV Rad sa učenicima	<ul style="list-style-type: none"> - Upoznavanje učenika sa radom biblioteke, izdavanje knjiga, rad u biblioteci - Pomoć učenicima pri izboru knjiga i upućivanje u čitanje književnih dela - Podsticanje čitalačke kulture i razvijanje estetske percepcije i ukusa i osećanja za lepotu književnog dela - Razvijanje pozitivnog odnosa prema čitanju i važnosti razumevanja teksta - upoznavanje učenika sa naučno - popularnom i stručnom literaturom - Navikavanje učenika da pažljivo koriste i čuvaju bibliotečku građu - Obučavanje učenika za samostalno korišćenje različitih izvora saznanja i svih vrsta informacija (leksikona, enciklopedija, rečnika...) - Časovi bibliotekarstva - upoznavanje učenika sa metodama i tehnikama

	naučnog istraživanja i bibliografskog citiranja - Kulturno-prosvetne aktivnosti povodom obeležavanja važnih dana - Obeležavanje važnih dana u vezi sa knjigom, jezikom, čitanjem i bibliotekom - promovisanje jezičke pismenosti i upoznavanje učenika sa drugim vrstama pismenosti - Razvijanje informacione, medijske i informatičke pismenosti učenika - Podsticanje učenika na literarno stvaralaštvo na teme u vezi sa knjigama i bibliotekom i dr.
V Rad sa roditeljima, odnosno starateljima	- Saradnja sa roditeljima u vezi sa razvijanjem čitalačkih navika učenika - saradnja sa roditeljima povodom obeležavanja važnih dana i događaja (priredbe, sportski susreti) - izdavanje literature za lično obrazovanje i razonodu) - Realizovanje „Dana otvorenih vrata biblioteke“
VI Rad sa direktorom, stručnim saradnicima, pedagoškim asistentom i pratiocem učenika	- Saradnja sa stručnim većima nastavnika, pedagogom i direktorom škole u vezi s nabavkom i korišćenjem knjižne i neknjižne građe, kao i celokupnom organizacijom rada školske biblioteke - Učešće u pripremanju priloga i internet prezentacije škole - Pripremanje priloga za školski list i izrada školskog lista - Prisustvo stručnim većima i Nastavničkom veću - informisanje o nabavci nove stručne literature i postojanju elektronskih izvora informacija važnih za rad nastavnika/škole
VII Rad u stručnim organima i timovima	- Rad u Timu za medijsku promociju škole i Tima za organizaciju školskih manifestacija - Rad u Pedagoškom kolegijumu - Prisustvo stručnim većima i Nastavničkom veću, saradnja sa nastavnicima na organizovanju stručnog usavršavanja
VIII Saradnja sa nadležnim ustanovama, organizacijama, udruženjima i jedinicom lokalne samouprave	- Saradnja sa Narodnom bibliotekom „Dositej Obradović“ iz Novog Pazara - Saradnja sa izdavačima i knjižarima na planu nabavke nove bibliotečke građe - Saradnja sa osnovnim i srednjim školama u opštini - Rad u Društvu školskih bibliotekara Srbije
IX Vođenje dokumentacije, pripreme za rad i stručno usavršavanje	- Praćenje i evidencija korišćenja literature u školskoj biblioteci - Vođenje dokumentacije o radu školske biblioteke i školskog bibliotekara – analiza i vrednovanje rada školske biblioteke - Pohađanje stručnih seminara i skupova - Stručno usavršavanje na nivou škole

Za realizaciju postavljenih zadataka predviđene su sledeće aktivnosti:

Biblioteka treba da bude osposobljena za rad, sa potrebnim brojem knjiga i udžbenika, pratećom tehničkom opremom, koju učenici i nastavnici koriste u nastavnim i vannastavnim aktivnostima.

Redovna nabavka novih knjiga kojima se obogaćuje bibliotečki fond.

Bogatiji fond biblioteke podrazumeva ne samo na povećanje primeraka obavezne lektire, već i

prisutnost novih naslova prilagođenih nastavnom planu i programu, kao i interesovanjima učenika.

Biblioteka se koristi kao resursni centar i podrška za odvijanje svih vidova nastave i vannastavnih aktivnosti.

Učenici i nastavnici biblioteku svakodnevno koriste neophodnu literaturu (lektira, beletristika, stručna knjiga) za održavanje časova redovne nastave, oglednih i uglednih časova, tribina i sekcija, gostovanja književnika, realizaciju kulturnih programa, edukativna predavanja, kao i za postavljanje tematskih izložbi.

Obeležavanje važnih datuma i jubileja vezanih za značajne književnike ili praznike pismenosti i maternjeg jezika.

Svi aktivni učesnici života i rada škole (učenici, nastavnici, stručna služba, roditelji učenika) uključuju se u manifestacije koje će se organizovati u školi, svojim učešćem ili posetom.

Nosioci ovih aktivnosti su: Uprava škole, bibliotekari, stručna veća, kao i učenici koji učestvuju u predviđenim aktivnostima.

Program rada školske biblioteke formira se u skladu sa konkretnim uslovima i specifičnostima škole i školskog okruženja.

PROGRAM RADA UČENIČKOG PARALAMENTA

Učenički parlament je zakonom zagarantovana formalna institucija, koja učenicima omogućava demokratski način udruživanja radi zastupanja interesa svih učenika u školi, kao i učešće učenika u donošenju odluka koje se njih neposredno tiču. Nadležnosti Učeničkog parlamenta su uređene članom 88. Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja Republike Srbije.

Učenički parlament organizuje se u poslednja dva razreda osnovne škole zbog toga što:

- garantuje osnovne slobode učenika, kroz ostvarivanje prava na slobodu govora, izražavanja, slobodu udruživanja, slobodu izražavanja sopstvenog mišljenja.
- Učenički parlament omogućava lični razvoj učenika.
- Pruža mogućnost kolektivnog odlučivanja i doprinosi poboljšanju atmosfere i života u školi.
- doprinosi razvoju kolektivnog odnosa i izgradnju partnerstva sa nastavnicima, stručnim saradnicima, direktorima i organima škole.
- omogućava saradnju, uvažavanje različitih argumentacija i stavova.
- omogućava razvoj demokratske kulture.
- omogućava bolju komunikaciju i podstiče donošenje zajedničkih odluka prihvatljivih za sve strane.

Cilj aktivnosti je podsticanje tolerancije, aktivizma i kreativnosti kod učenika.

Učenički parlament škole „OŠ Đura Jakšić“ je formiran 2003. godine. Čine ga po dva predstavnika svakog odeljenja sedmog i osmog razreda. Iskustvo u radu Učeničkog parlamenta i veštine koje stiču u mlađim razredima je dragoceno za njihovo kasnije angažovanje. Članove Učeničkog parlamenta biraju učenici odeljenjske zajednice svake školske godine. Parlament bira predsednika, zamenika predsednika i zapisničara, kao i predstavnike u Školskom odboru, Stručnom aktivu za razvojno planiranje, timovima i redakciji školskog časopisa. Parlamentarci se sastaju jednom nedeljno u međusmeni uz podršku nastavnika zaduženih za rad Parlamenta. Predstavnici su u obavezi da o svim sadržajima, idejama, zaključcima obavestavaju svoje odeljenjske zajednice.

VRSTA AKTIVNOSTI	SADRŽAJI
Davanje mišljenja i predloga stručnim organima, Školskom odboru, Savetu roditelja i direktoru o pravilima ponašanja u školi, Godišnjem programu rada, Školskom razvojnom planu, slobodnim i vannastvnim aktivnostima, učešću na sportskim i drugim takmičenjima i organizaciji svih manifestacija i humanitarnih akcija učenika u školi i van nje	<ul style="list-style-type: none"> - upoznavanje parlamentaraca sa zakonskim okvirom za rad Učeničkog parlamenta - upoznavanje sa radom najvažnijih školskih organa i dokumentacijom - upoznavanje sa Školskim programom - učešće u radu Školskog odbora i izveštavanje - analiza uspeha i discipline učenika - obeležavanje značajnih datuma - organizacija i izvođenje samostalnih akcija - kreiranje i održavanje bloga Vršnjačkog tima i Učeničkog parlamenta - objavljivanje tekstova u školskom časopisu - učestvovanje u humanitarnim akcijama
Razmatranje odnosa i saradnje učenika i nastavnika ili stručnog saradnika i atmosfere u školi	<ul style="list-style-type: none"> - izbor učenika meseca - predlog za učenika generacije - radionice o timskom radu, saradnji učenika i nastavnika - promovisanje aktivizma i volonterizma
Obaveštavanje učenika o pitanjima od posebnog značaja za njihovo školovanje	<ul style="list-style-type: none"> - izrada panoa - organizacija tribina - gostovanja stručnih saradnika, nastavnika - saradnja sa Učeničkim parlamentima drugih škola
Aktivno učešće u procesu planiranja razvoja škole i samovrednovanju škole	<ul style="list-style-type: none"> - učešće u radu Tima za samovrednovanje i izveštavanje
Predlaganje članova Stručnog aktiva za razvojno planiranje iz reda učenika	<ul style="list-style-type: none"> - izbor predstavnika Učeničkog parlamenta za rad Stručnog aktiva za razvojno planiranje - učešće u radu Stručnog aktiva za razvojno planiranje i izveštavanje
Aktivno učešće u radu Tima za bezbednost i zaštitu učenika od zlostavljanja i zanemarivanja	<ul style="list-style-type: none"> - učešće u radu Tima za bezbednost
Aktivno učešće u radu Tima za ekskurzije	<ul style="list-style-type: none"> - učešće u radu Tima za ekskurzije

Aktivno učešće u radu STIO	- učešće u radu STIO
Aktivno učešće u radu Tima za profesionalnu orijentaciju	- učešće u radu Tima za profesionalnu orijentaciju
Tim za medijsku promociju škole	- učešće u radu tima
Aktivno učešće u obeležavanju različitih datuma od značaja za vaspitanje i obrazovanje (Dečja nedelja, Dan tolerancije, Dan roze majica)	- izrada panoa - organizacija tribina
Aktivno učešće u organizovanju humanitarnih akcija	- predlog organizovanja humanitarnih akcija

PROGRAM RADA VRŠNJAČKOG TIMA

Vršnjački tim škole „OŠ „Đura Jakšić“ formiran je 2013. godine u okviru projekta „Škola mira“ pod pokroviteljstvom UNICEF-a i Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Srbije. Vršnjački tim čine po dva predstavnika svakog odeljenja od petog do osmog razreda. Članstvo u Vršnjačkom timu je dobrovoljno. Odabir svojih predstavnika za organizaciju vrše sami učenici na početku svake školske godine. Zadatak članova tima je da aktivno učestvuju u kreiranju klime i atmosfere u školi koja je podsticajna i bezbedna. U cilju pružanja podrške učenicima koji su u timu angažovan je nastavnik, saradnik Vršnjačkog tima.

Ciljevi postojanja Vršnjačkog tima u školi su:

- Promovisanje smanjenja nasilja u školi afirmacijom tolerancije, jednakosti, uvažavanja, zajedništva i saradnje
- Pokretanje drugih učenika na kreativno odgovaranje na nasilje
- Razvijanje i negovanje atmosfere podrške i uzajamnog osnaživanja među vršnjacima koji su izloženi nasilju
- Promovisanje i zagovaranje prava onih koji su izloženi nasilju

VRSTA AKTIVNOSTI	SADRŽAJI
Promovisanje smanjenja nasilja u školi afirmacijom tolerancije, jednakosti, uvažavanja, zajedništva i saradnje	<ul style="list-style-type: none"> - Kontinuirana saradnja sa Timom za zaštitu dece od nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja - obeležavanje Svetskog dana mira; - organizovanje tribina, izrada panoa i drugih vrsta aktivnosti koje su namenjene učenicima, nastavnicima i roditeljima; - organizacija i izvođenje samostalnih akcija - učestvovanje u humanitarnim akcijama - kreiranje i održavanje bloga Vršnjačkog tima i Učeničkog parlamenta - objavljivanje tekstova u školskim novinama i na sajtu Škola bez nasilja

Pokretanje na kreativno odgovaranje na nasilje	<ul style="list-style-type: none"> - učestvovanje na obukama koje promovišu kreativno odgovaranje na nasilje - prenošenje stečenih znanja i vještina organizovanjem obuka svojim vršnjacima
Razvijanje i negovanje atmosfere podrške i uzajamnog osnaživanja među vršnjacima koji su izloženi nasilju	<ul style="list-style-type: none"> - posredovanje u prevazilaženju nastalih sukoba - učestvovanje u realizaciji individualnih planova podrške učenicima
Promovisanje i zagovaranje prava onih koji su izloženi nasilju	<ul style="list-style-type: none"> - obeležavanje Dana prevencije zlostavljanja i zanemarivanja dece organizovanjem tribine, pravljenjem panoa

PROGRAM PODRŠKE NOVIM UČENICIMA I ZAPOSLENIMA

Cilj programa podrške novim učenicima i zaposlenim radnicima je uključivanje i osposobljavanje za obrazovno vaspitni rad.

Područja rada	Aktivnosti	Realizatori
Novi nastavnici	Regulisanje pravnih dokumenata Upoznavanje sa članovima kolektiva i prostorom škole Upućivanje zaposlenog radnika u školska dokumenta i pravilnike Upućivanje zaposlenog radnika u poslove na kojima je raspoređen Osposobljavanje zaposlenog radnika u pisanju pedagoške dokumentacije Poseta časovima kolega istih po poziciji Podrška u realizaciji nastavnih i vannastavnih aktivnosti	Direktor, stručni saradnici, nastavnici, učenici
Novi učenici	Regulisanje pravnih dokumenata u saradnji sa roditeljima Upoznavanje sa članovima odeljenjske zajednice, odeljenjskim starešinom i prostorom škole Upoznavanje sa pravilima škole Podrška u obrazovanju i socijalizaciji u saradnji sa roditeljima Izrada programa za sticanje elementarnih znanja iz srpskog jezika za	Direktor, stručni saradnici, nastavnici, učenici, roditelji

učenike koji ga ne znaju u funkcionalnoj meri Praćenje adaptacije u školskoj sredini i napredovanja u učenju u saradnji sa roditeljima

Prilog 1: Protokol uvođenja novih učenika

Prilog 2: Protokol uvođenja novih nastavnika

PROGRAM BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJA NA RADU

Program bezbednosti i zdravlja na radu obuhvata zajedničke aktivnosti škole, roditelja, odnosno drugih zakonskih zastupnika i jedinice lokalne samouprave, usmerene na razvoj svesti za sprovođenje i unapređivanje bezbednosti i zdravlja na radu.

Bezbednost i zdravlje na radu su regulisani čl. 5. i čl. 9. st. 1. Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu („Službeni glasnik RS“, br. 101/2005, 91/15 i 113/17).

Program Bezbednosti i zdravlja na radu sadrži:

- 1) Ciljeve programa;
- 2) Mere, načine i rokove vezane za realizaciju bezbednosti i zdravlja na radu za zaposlene škole t.j. učenike na proizvodnom radu, profesionalnoj praksi ili praktičnoj nastavi (radionice, ekonomije, kabineti, laboratorije i sl.);
- 3) Mere, načine i postupke vezano za bezbednost i zaštitu zdravlja učenika škole, u školskom objektu i van njega;
- 4) Prelazne i završne odredbe.

1. Ciljevi programa:

- 1.1. Podizanje nivoa svesti i povećanje osetljivosti o važnosti zdravlja i bezbednosti, uključujući i bezbednost i zdravlje na radu.
- 1.2. Angažovanje postojećih resursa škole za stvaranje bezbednog i podsticajnog okruženja.
- 1.3. Uključivanje svih učesnika obrazovno-vaspitnog procesa u prevenciju i doslednu primenu svih propisanih mera bezbednosti i zdravlja na radu.
- 1.4. Uključivanje roditelja i organa lokalne samouprave u zajedničke aktivnosti, vezano za stvaranje klime o neophodnosti i realizaciji bezbednosti i zaštite zdravlja.
- 1.5. Dosledna primena postupaka u slučajevima obolevanja i povređivanja na radu.
- 1.6. Informisanje svih uključenih u rad škole o procedurama, planovima i rezultatima na planu bezbednosti i zdravlja na radu.

2. Mere, načini i rokovi vezani za realizaciju bezbednosti i zdravlja na radu za zaposlene škole, t.j. učenike na proizvodnom radu, profesionalnoj praksi ili praktičnoj nastavi (radionice, ekonomije, kabineti, laboratorije i sl.):

- Prati i kontrolira primenu propisanih mera za bezbednost i zdravlje zaposlenih na radu;
Način realizacije – obilazak škole i svih radnih celina u njoj; uvid u pojedinačne radne procese; razgovori i konsultacije sa zaposlenima.
Rokovi za realizaciju – redovni periodični obilasci.
- Izdaje odgovarajuće zapisnike o obilasku škole i kontroli primene mera bezbednosti i zdravlja na radu;
Način realizacije – pisani zapisnik.
Rokovi za realizaciju – redovni periodični obilasci.
- Izdaje odgovarajuće službene beleške u slučajevima pojave opasnosti i štetnosti i povećanog rizika od povređivanja na radnom mestu, t.j. neprimenjivanja mera bezbednosti i zdravlja na radu;
Način realizacije – službena beleška sa opisom stanja. t.j. opasnosti i štetnosti i predloženim merama za rešenje problema.
Rokovi za realizaciju – po ukazanoj potrebi, zavisno od nivoa rizika.
- Prati i kontrolira efikasnost Akta o proceni rizika, a po potrebi radi neophodne izmene i dopune istog;
Način realizacije – periodični obilasci škole i svih radnih celina u njoj; uvid u pojedinačne radne procese, stanje opreme za rad i stanje bezbednosti i zdravlja na radu; razgovori i konsultacije sa zaposlenima.
Rokovi za realizaciju – redovna analiza na 1 godinu ili vanredno.
- Vršiti kontrolu i daje savete poslodavcu u planiranju, izboru, korišćenju i održavanju sredstava za rad, opasnih materija i sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu;
Način realizacije – uvid u stanje.
Rokovi za realizaciju – redovna analiza na 1 godinu.
- Prati stanje u vezi sa povredama na radu i profesionalnim oboljenjima, kao i bolestima u vezi sa radom, učestvuje u utvrđivanju njihovih uzroka i priprema izveštaje sa predlozima mera za njihovo otklanjanje;
Način realizacije – uvid u stanje.
Rokovi za realizaciju – redovna analiza na 1 godinu.
- Priprema i sprovodi osposobljavanje zaposlenih za bezbedan i zdrav rad; Način realizacije – teoriska nastava i praktične instrukcije.
Rokovi za realizaciju – odmah po prijemu zaposlenog u radni odnos.
- Priprema uputstva za bezbedan rad, daje usmene i pisane instrukcije i kontrolira njihovu primenu;
Način realizacije – usmeno i pismeno.
Rokovi za realizaciju – po potrebi, zavisno od stanja.
- Zabranjuje rad na radnom mestu ili upotrebu sredstva za rad, u slučaju kada utvrdi neposrednu opasnost po život ili zdravlje zaposlenog;
Način realizacije – pisana zabrana.
Rokovi za realizaciju – odmah po utvrđivanju opasnosti.
- Sarađuje i koordinira rad sa službom medicine rada po svim pitanjima u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu;
Način realizacije – direktni i pisani kontakti.
Rokovi za realizaciju – po ukazanoj potrebi.
- Vodi evidencije u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu kod poslodavca.
Način realizacije – pisani Obrasci 1 - 14.
Rokovi za realizaciju – na 1 godinu i vanredno po potrebi.

2.1. Poslodavac je dužan da:

- Zaposlenom odredi obavljanje poslova na kojima su sprovedene mere bezbednosti i zdravlja na radu ;

Način realizacije – pisani dokumenti.

Rokovi za realizaciju – odmah po prijemu zaposlenog u radni odnos.

- Obaveštava zaposlene i njihovog predstavnika o uvođenju novih tehnologija i sredstava za rad, kao i o opasnostima od povreda i oštećenja zdravlja koji nastaju njihovim uvođenjem, odnosno da u takvim slučajevima donese odgovarajuća uputstva za bezbedan rad ;

Način realizacije – pisani dokumenti.

Rokovi za realizaciju – odmah po uvođenju novih tehnologija i sredstava rada, odnosno pojavi novih opasnosti i štetnosti.

- Osposobljava zaposlene za bezbedan i zdrav rad;

Način realizacije – preko lica za bezbednost i zdravlje na radu škole, teoretski i praktično.

Rokovi za realizaciju – odmah po prijemu zaposlenog u radni odnos.

- Obezbedi zaposlenima korišćenje sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu;

Način realizacije – nabavka SLZ u skladu sa pravilnikom ili Zakonom.

Rokovi za realizaciju – u skladu sa propisanim rokovima.

- Obezbedi pružanje prve pomoći, kao i da osposobi odgovarajući broj zaposlenih za pružanje prve pomoći, spasavanje i evakuaciju u slučaju opasnosti;

Način realizacije – nabavka i dopuna sanitetskog materijala i potrebnog broja ormarića za pružanje prve pomoći; obuka odgovarajućeg broja zaposlenih za pružanje prve pomoći, a sve u skladu sa ukupnim brojem zaposlenih škole.

Rokovi za realizaciju – u skladu sa utroškom materijala ili datumom isteka važnosti istog, t.j. zakonskim odredbama o obučavanju zaposlenih kod poslodavca za pružanje prve pomoći.

- Zaustavi svaku vrstu rada koji predstavlja neposrednu opasnost za život ili zdravlje zaposlenih ;

Način realizacije – pisana zabrana.

Rokovi za realizaciju – odmah po utvrđivanju opasnosti.

2.2. Zaposleni škole na svom radnom mestu je dužan:

- da poslodavcu daje predloge, primedbe i obaveštenja o pitanjima bezbednosti i zdravlja na radu;

Način realizacije – usmeno i pismeno.

Rokovi za realizaciju – po ukazanoj potrebi.

- da odbije da radi ako mu preta neposredna opasnost po život i zdravlje zbog toga što nisu sprovedene propisane mere za bezbednost i zdravlje na radnom mestu na koje je određen, sve dok se te mere ne obezbede;

Način realizacije – usmeni ili pismeno.

Rokovi za realizaciju – odmah po ukazanoj opasnosti.

- da primenjuje propisane mere za bezbedan i zdrav rad, da namenski koristi sredstva za rad i opasne materije, da koristi propisana sredstva i opremu za ličnu zaštitu na radu i da sa njima pažljivo rukuje, da ne bi ugrozio svoju bezbednost i zdravlje kao i bezbednost i zdravlje drugih lica;

Način realizacije – poštovanje Zakona i pisanih procedura.

Rokovi za realizaciju – odmah i stalni zadatak.

- da pre početka rada pregleda svoje radno mesto uključujući i sredstva za rad koja koristi, kao i sredstva i opremu za ličnu zaštitu na radu, i da u slučaju uočenih nedostataka izvesti poslodavca ili drugo ovlašćeno lice;

Način realizacije – vizuelni pregled.

Rokovi za realizaciju – redovno i svakodnevni stalni zadatak.

- da radno mesto i sredstva za rad pre napuštanja radnog mesta ostavi u takvom stanju koje neće ugrožavati druge zaposlene;

Način realizacije – lično uređuje radno mesto.

Rokovi za realizaciju – redovno i svakodnevni stalni zadatak.

- da, u skladu sa svojim saznanjima, odmah obavesti poslodavca o opasnostima, štetnostima, nepravilnostima ili drugoj pojavi koja bi na radnom mestu mogla da ugrozi njegovu bezbednost i zdravlje ili bezbednost i zdravlje drugih zaposlenih;

Način realizacije – lično, usmeno ili pismeno.

Rokovi za realizaciju – odmah po ukazanoj opasnosti.

3. Mere, načini i postupci vezano za bezbednost i zaštitu zdravlja učenika škole, u školskom objektu i van njega:

3.1. Rukovodstvo škole ima sledeće obaveze:

- Usklađivanje postojećih podzakonskih akata škole;
- Obavezno učešće u propisanim bezbednosnim procedurama i podnošenju odgovarajućih prijava;
- Kontakti sa odgovarajućim državnim organima, organima lokalne samouprave, roditeljima i starateljima;
- Praćenje i vrednovanje preduzetih mera na polju bezbednosti.
Način realizacije – sastanci, konsultacije, analize, dopisi, pisane informacije i procedure.

3.2. Timovi za bezbednost u školi imaju sledeće obaveze:

- Učestvuju u obuci i zaštiti učenika od nasilja;
- Koordiniraju izradu i realizaciju programa zaštite učenika;
- Evidentiraju pojavu nasilja;
- Organizuju konsultacije u školi i procenjuju nivo rizika po bezbednost učenika;
- Prate i procenjuju efekte preduzetih mera u zaštiti učenika;
- Predlažu mere za poboljšanje bezbednosti učenika;
- Informišu roditelje, staratelje i organe lokalne zajednice o pojavi nasilja, stanju bezbednosti, pogoršanju bezbednosti učenika i preduzetim merama za poboljšanje bezbednosti.
Način realizacije – sastanci, konsultacije, pisane informacije.

3.3. Nastavno osoblje ima sledeće obaveze:

- Obavezno učešće u propisanim bezbednosnim procedurama;
- Vođenje odgovarajućih evidencija;
- Učešće u prikupljanju informacija i smirivanju situacije;
- Stalna kontrola ispravnosti sredstava rada, opreme i radnih prostorija za vreme održavanja nastave;

3.4. Dežurni nastavnici, dežurni učenici i osoblje angažovano na bezbednosti :

- Dosledno sprovode odredbe iz Pravilnika o dežurstvu;
- Vode propisane evidencije;
- Kontroliše ulaz i izlaz u zgradu škole;
- Ne dozvoljava unošenje u zgradu škole oružja, opasnih materija i oruđa kojima se mogu naneti povrede, ugroziti život učenika i zaposlenih, odnosno naneti šteta školskoj i ličnoj imovini;
- Ne dozvoljava unošenje u zgradu škole sredstava sa psihoaktivnim dejstvom.

3.5. Tehničko i pomoćno osoblje škole zaduženo je za:

- Održavanje ispravnosti zgrade škole, sredstava i opreme za rad;

- Održavanje ispravnosti elektro i ostalih ugrađenih instalacija (naročito vezano za zaštićenost i ispravnost električnih utičnica);
- Održavanje čistoće školskih prostorija, dvorišta i sportskih terena;
- Obezbeđenje pristupa u slučaju pojave opasnih po život i zdravlje mesta u radnom procesu škole, a sve do otklanjanja istih.

3.6. Saradnja sa državnim organima i organima lokalne samouprave :

- Saradnja sa Ministarstvom unutrašnjih poslova Republike Srbije – školski policajac:
 1. Reaguje u slučajevima pojave nasilja (prekida nasilnu situaciju);
 2. Preduzima daljnje korake u skladu sa protokolom i nivoima rizika; i
 3. Održava saradnju sa svim relevantnim osobama koje mogu pružiti zaštitu.
- Saradnja sa Ministarstvom unutrašnjih poslova Republike Srbije – krimi inspektor :
 1. kada je učeniku potrebna zaštita;
 2. kada postoji sumnja da je počinjeno krivično delo;
 3. u slučaju pojave maloletničke delikvencije.
- Saradnja sa Ministarstvom unutrašnjih poslova Republike Srbije – odeljenje saobraćajne policije:
 1. Postavljanje saobraćajne signalizacije oko škole na način kojim će se ostvariti maksimalna bezbednost učenika;
 2. Obezbeđenje saobraćajnih patrola u vreme najjačeg intenziteta saobraćaja oko škole.
- Saradnja sa organima opštine i lokalnom mesnom zajednicom:
 1. u cilju očuvanja školske zgrade i ostalih objekata i sredstava rada u školskom dvorištu od oštećenja i uništavanja;
 2. organizovanje preventivnih aktivnosti – tribine, forumi, okrugli stolovi, izložbe, druženja - popularizacija važnosti školskog sporta, raznih vannastavnih aktivnosti, bezbednosti i zdravog načina života ;
 3. Saradnja sa Centrom za socijalni rad radi pružanja pomoći učenicima bez nedovoljne brige i nadzora u porodici;
 4. Saradnja sa lokalnim zdravstvenim ustanovama na edukaciji učenika vezano za narkomaniju, alkoholizam, polne bolesti i sl.;
 5. Saradnja sa lokalnim zdravstvenim ustanovama na redovnoj i vanrednoj kontroli zdravlja učenika;
 6. Postupanje po merama nadležnih organa donetih po propisima u oblasti zdravstva.
- Saradnja sa komunalnom policijom:
 1. na rešavanju problema u vezi sa psima lutalicama u školskom dvorištu i školskom okruženju, a u vezi sa mogućnošću njihovog napada i ujeda učenika ili zaposlenih;
 2. na rešavanju problema nedozvoljenog parkiranja oko škole, te na taj način ugrožavanja bezbednosti učenika i zaposlenih;

3.7. Saradnja sa roditeljima :

- Vezano za problematično ili nasilničko ponašanje učenika;
- Vezano za stalna odstupstva učenika iz škole;
- Vezano za za ostale pojave koje mogu uticati na bezbednost učenika;
- Vezano za loše zdravstveno stanje učenika;

3.8. Ostale mere bezbednosti i zdravlja:

- Umrežavanje svih ključnih nosilaca bezbednosti i zdravlja (informisanje i uključivanje učenika, nastavnika , roditelja, školskih organa, svih relevantnih organizacija, institucija i društava iz lokalne samouprave);
- Mere dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije;
- Čuvanje sredstava rada, predmeta i materija koje se koriste u nastavi, za održavanje higijene i sl. van domašaja neovlašćenih lica, ako mogu predstavljati opasnost po život i zdravlje učenika;

- Preventivne i kurativne zdravstvene mere;
- Kontrola ispravnosti i servisiranje protiv-požarnih aparata;
- Kontrola ispravnosti i servisiranje hidrantske opreme;
- Kontrola ispravnosti i servisiranje gromobranske instalacije;
- Kontrola ishrane učenika u školskom objektu ;

4. Prelazne i završne odredbe:

- Program bezbednosti i zdravlja na radu donosi školski odbor.
- Program bezbednosti i zdravlja na radu donosi se na period od 4 godine.
- Ovaj Program bezbednosti i zdravlja na radu stupa na snagu osmog dana od dana usvajanja.

INDIVIDUALNI OBRAZOVNI PLANOVI ZA UČENIKE KOJIMA JE POTREBNA DODATNA OBRAZOVNA PODRŠKA

Za učenike kojima je potrebna dodatna podrška zbog teškoća u pristupanju, uključivanju i učestvovanju u obrazovanju i vaspitanju, planiraju se i sprovode mere za otklanjanje fizičkih, komunikacijskih i socijalnih prepreka (mere individualizacije), odnosno donosi individualni obrazovni plan.

Individualni obrazovni plan za učenike sa teškoćama u učenju, smetnjama u razvoju i invaliditetom, odnosno za učenike u riziku od ranog napuštanja školovanja

Individualni obrazovni plan se priprema za učenike kojima je zbog smetnji u razvoju i invaliditeta, socijalne uskraćenosti i drugih razloga potrebna dodatna obrazovna podrška.

Individualni obrazovni plan je poseban akt koji ima za cilj optimalni razvoj učenika i ostvarivanje ishoda obrazovanja i vaspitanja, u skladu sa propisanim ciljevima i principima, odnosno zadovoljavanja obrazovno-vaspitnih potreba učenika. Za svakog učenika pojedinačno, prema njegovim specifičnim potrebama i mogućnostima, priprema se prilagođen način obrazovanja koji obuhvata individualni obrazovni plan, program i način rada koji sadrže: 1) podatke o učeniku i podatke o timu za dodatnu podršku 2) pedagoški profil učenika, u kom su opisane njegove jake strane i potrebe za podrškom; 3) plan mera individualizacije, kojim se predlažu određeni vidovi prilagođavanja nastave (prostora i uslova, metoda rada, materijala i učila) specifičnim potrebama učenika i 4) personalizovani program nastave i učenja, kojim se predviđeni oblici dodatne podrške operacionalizuju u niz konkretnih zadataka i koraka, i specifikuje raspored, trajanje, realizatori i ishodi svake aktivnosti, 5) podatke o praćenju i vrednovanju IOP-a i 6) saglasnost roditelja. IOP se izrađuje prema obrazovnim potrebama deteta, učenika, odnosno odraslog, i može da bude prilagođeni program nastave i učenja (IOP 1) i izmenjeni program nastave i učenja za jedan, više ili sve predmete (IOP 2).

Individualni obrazovni plan donosi pedagoški kolegijum na predlog stručnog tima za inkluzivno obrazovanje. Tim za inkluzivno obrazovanje čine odeljenski starešina, predmetni nastavnik, stručni saradnik škole, roditelj/staratelj, a po potrebi pedagoški asistent i stručnjak van škole, na predlog roditelja/staratelja. Roditelj/staratelj daje saglasnost za sprovođenje individualnog obrazovnog plana. Nastavnik, pri planiranju rada u odeljenju, usklađuje svoj plan sa individualnim obrazovnim planom učenika.

Sprovođenje individualnih obrazovnih planova prati prosvetni savetnik.

Individualni obrazovni plan za učenike sa izuzetnim sposobnostima

Za učenike sa izuzetnim sposobnostima, škola obezbeđuje izradu, donošenje i ostvarivanje individualnog obrazovnog plana kojim se vrši proširivanje i produblјivanje sadržaja učenja (IOP 3). Individualni obrazovni plan je poseban akt koji u ovom slučaju ima za cilj optimalni razvoj i zadovolјavanje obrazovno-vaspitnih potreba učenika koji postižu rezultate koji prevazilaze očekivani nivo obrazovnih postignuća.

Individualni obrazovni plan za učenike sa izuzetnim sposobnostima uključuje:

1) podatke o učeniku i podatke o timu za dodatnu podršku 2) pedagoški profil učenika, u kojem su opisane njegove jake strane i potrebe za podrškom; 3) plan mera individualizacije, kojim se predlažu određeni vidovi prilagođavanja nastave (prostora i uslova, metoda rada, materijala i učila) specifičnim potrebama učenika i 4) personalizovani program nastave i učenja, kojim se predviđeni oblici dodatne podrške operacionalizuju u niz konkretnih zadataka i koraka, i specifikuje raspored, trajanje, realizatori i ishodi svake aktivnosti, 5) podatke o praćenju i vrednovanju IOP-a i 6) saglasnost roditelja.

Individualni obrazovni plan donosi pedagoški kolegijum na predlog tima za inkluzivno obrazovanje, odnosno tima za pružanje dodatne podrške učeniku. Tim za pružanje dodatne podrške čine: nastavnik predmetne nastave, stručni saradnik škole, roditelj/staratelj, a po potrebi i stručnjak van škole, na predlog roditelja/staratelja. Roditelj/staratelj daje saglasnost za sprovođenje individualnog obrazovnog plana. Nastavnik pri planiranju svog rada u odeljenju usklađuje svoj plan sa individualnim obrazovnim planom učenika, uključujući mere i aktivnosti predviđene individualnim obrazovnim planom. On se ostvaruje dominantno u okviru zajedničkih aktivnosti u odeljenju a u skladu sa potrebama učenika.

Sprovođenje individualnih obrazovnih planova prati prosvetni savetnik.

Individualni obrazovni planovi svih učenika koji se obrazuju po individualnom obrazovnom planu čine prilog školskog programa.

EVALUACIJA ŠKOLSKOG PROGRAMA

Stručni aktiv za razvoj školskog programa i Pedagoški kolegijum procenjuju i vrednuju postignute rezultate u odnosu na definisane ciljeve i zadatke i opšte i posebne standarde znanja i učestvuju u unapređivanju Školskog programa rukovodeći se rezultatima procesa evaluacije i vlastite procene svoje obrazovne prakse.

Stručni aktiv za razvoj školskog programa čine:

- Sanela Međedović, direktor
- Elzana Salihović pedagog,
- Misala Zekić, učitelj
- Vezira Župić, (predstavnik Stručnog veća za fizičko vaspitanje),
- Anica Dišić, (predstavnik Stručnog veća za razrednu nastavu),
- Sadeta Hasanović, (predstavnik Stručnog veća za društvene nauke),
- Mirela Šabotić, (predstavnik Stručnog veća matematiku),
- Amela Kijevčanin, (predstavnik Stručnog veća za strane jezike),
- Sabaheta Bilalović, (predstavnik Stručnog veća za prirodne i tehničke nauke),
- Anes Kadrić, (predstavnik Stručnog veća za umetnosti)
- Šefket Hećo, (predstavnik Stručnog veća za tehničke nauke).

Na osnovu člana 119. stav 1 tačka 2 Zakona o osnovama obrazovanja i vaspitanja ("Sl. glasnik RS", br. 88/2017, 27/2018 - dr. zakon, 10/2019, 27/2018 - dr. zakon, 6/2020 i 129/2021), na sednici Školskog odbora održanog 15.7.2022. godine članovi ŠO su jednoglasno doneli

ODLUKU

Usvaja se Opšti deo školskog programa za osnovnog obrazovanja i vaspitanja za period
2022/2023 - 2025/2026.

Direktor škole,

Predsednik školskog odbora
